

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica. —

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 7. marca 1912.

Leto XXV.

Belokranjski volilci!

Dne 14. tek. meseca stopite zopet na volišče, da izvolite deželnega poslanca belokranjskih kmečkih občin. Volitev je boj **med strankami** in ne med osebami.

Izbirati imate zopet med Slovensko ljudsko stranko in liberalno stranko. Odločitev je lahka.

Ponosno plapola na vseh vrhovih naše dežele zmagoslavna zastava Slovenske ljudske stranke — **stranke ljudstva**, uresničujoče v svojem delovanju vsa poštena stremjenja slovenskega ljudstva in zasnovane **na neomajno skalo svete vere**.

S svojimi lastnimi očmi vidite v Beli Krajini novo življenje, odkar je dobila Slovenska ljudska stranka večino v deželi.

Popreje skoz desetletja tako zanemarjena Bela Krajina tvori za zmagoslavno Slovensko ljudsko stranko predmet posebne ljubezni in skrbi. Gradijo se ceste, mostovi in vodovodi. V kratkem pa zapoje prva lopata za zgradbo toli zaželjene **belokranjske železnice** — eden najkrasnejših uspehov zvestega, neumornega in modrega dela Slovenske ljudske stranke.

Po isti jasni, za vsakega vidni poti hoče Slovenska ljudska stranka nadaljevati svoje delo za Belo Krajino, ako ji izkažete, dragi volilci, iznova svoje zaupanje. —

Na drugi strani se poteza za Vaše zaupanje **liberalna stranka** — semtertje odkrito, semtertje pod občeznano **hinavsko krinko**.

Liberalna stranka propada povsodi po deželi. **V deželnem zboru je brez vsake moči**, ker ima trdno večino Slovenska ljudska stranka. **Liberalen poslanec bi tedaj ne mogel za Belo Krajino ničesar doseči**.

Liberalna stranka je **protikrščanska stranka**, deluje **za razporoko**, za **protikrščansko šolo**, za razkristjanjenje ljudstva. Njeno časopisje je polno surovosti in strupenega sovraštva zoper našo vero in cerkev. **Proč s tako stranko!**

Liberalna stranka je **protikmečka**. Dokler je imela v deželi oblast, se za Belo Krajino sploh ni prav nič storilo. Liberalna stranka je nasprotovala kmetu prijazni preosnovi **lovskega zakona**, novemu **cestnemu zakonu** — ki bo ravno za Belo Krajino največjega pomena — nasprotovala je sploh vsaki važni, kmetu prijazni preosnovi.

Zato se pa tudi pristaši liberalne stranke na kmetih večinoma ne upajo nastopati odkrito, temveč se hinavsko skrivajo **pod lažno krinko »neodvisnih kmetov«**, da bi prevarili ljudstvo. **Proč s hinavci!**

Belokranjski volilci! Odločitev Vam je v teh okoliščinah lahka.

Dne 14. marca bode liberalni stranki iznova strgali raz obraz lažno krinko in jo vrgli ob tla, kakor še vselej.

Dvignili bode iznova čisto, zmagonosno ljudsko zastavo Slovenske ljudske stranke v blagor sebi in vesoljni domovini, v čast sebi in narodu!

Vodstvo Slovenske ljudske stranke je bilo sklicalo na dan **19. februarja v Črnomelj shod zaupnikov**, da določijo kandidata. A mnogobrojno zbrani zaupniki so sklenili **soglasno, da prepuščajo določitev kandidata strankinemu vodstvu.**

Strankino vodstvo je po resnem, vsestranskem preudarku odločilo soglasno, da je v korist Bele Krajine, ako dobi poslanca, ki ima stalno bivališče v središču dežele, v Ljubljani, in ki je tedaj vstanu vzdrževati **neobhodno potrebni neposredni stani stik Bele Krajine z osrednjimi uradi v deželi, zlasti z deželnim odborom in c. kr. deželno vlado.** Ta korist je posebno jasna, ob času gradnje železnice, ko utegne biti treba, dragi volilci, vsak hip posredovanja v Ljubljani v Vašo korist.

Vodstvo stranke je nato izbralo moža, ki ima vse potrebne lastnosti, biti vreden poslanec zavedne Bele Krajine.

To je gospod

Karel Dermastia

profesor na Slovenski trgovski šoli v Ljubljani.

Odlikuje se po moški značajnosti in nesebičnosti, temeljiti izobraženosti, iskreni ljubezni do kmečkega ljudstva, izredni žilavosti in delavnosti ter ugledni zvestobi do stranke.

Beli Krajini je čestitati, da se je ta mož na prošnjo strankinega vodstva odločil, prevzeti kandidaturo. Že več let deluje zvesto, vneto in nesebično po načelih Slovenske ljudske stranke v javnem življenju. Izkušen je tedaj.

Boljšega moža si Bela Krajina ne bi mogla izbrati za svojega poslanca.

Belokranjski somišljeniki! Vsi na delo za kandidata Slovenske ljudske stranke!

Belokranjski volilci! Zapišite vsi na glasovnice kandidata Slovenske ljudske stranke:

Karel Dermastia

profesor v Ljubljani.

Belokranjski volilci! Dne 14. marca vsi na volišče, da bo zmaga sijajna, sijajnejša kot kedaj poprej. Svet naj zopet izve, da zavedna Bela Krajina stoji trdno, neomajno in ponosno v taboru Slovenske ljudske stranke. Pozdravljeni, belokranjski volilci!

Z Bogom za ljudstvo!

V Ljubljani, meseca marca 1912.

Izvršilni odbor Slovenske ljudske stranke:

Dr. Ivan Šusteršič

načelnik stranke.

Kebrovo leto.

Letos je kebrovo leto. Štiri leta je prešlo, odkar so zadnjič v večjem številu znesli kebrji jajčeca, ki so iz njih izlezli grdi, polju in travnikom tako škodljivi črvi, kateri so se zabubili in bodo letos pridrli na dan — cela vojska požrešnih hroščev, da jih bosta polna gora in log. Treba jih bo pridno in brezobzirno pokončevati, sicer bo zopet kmet revež, ki mu bodo grizli črvi koreninice v tleh in kasneje listje na drevju. Škoda modri. Kmet vé, če ne bo on kebra, bo keber njega in zato pojde z veseljem in pogumom na boj.

Nič ne rečemo liberalcem črez čast, če jih primerjamo s kebrji. Prekanjeno in zvito se skriva tudi njihovo rovanje; razjedena srca, opustošene duše so pa znamenje njihovega dela, če se jim o pravem času ne ustaviš. Tudi tukaj je treba odločnega, neustrašenega boja, če se hoče zabraniti velika škoda. Razložek je le ta, da bi liberalci zase radi vsako leto imeli

svoje kebrovo leto; neprenehoma prežijo na to, kako bi se razpasli na škodo kriščanskega ljudstva.

Hvala Bogu! Naši ljudje ne spé. Pridno so letos in lani otresali po občinah liberalne kebre in jim dali, kar zaslužijo; posebno veselo je tudi, da so drevo kmetijske družbe dodobra očistili in tako se zdaj obetajo na vse strani boljši časi.

Kranjec gre naprej. Slovenski štajerski brat se rad uči od njega; tudi Korošec in Primorec se pridružujeta; vojska je vedno večja, vedno močnejša in liberalcu se gódi, kakor kebru, ko se nanj spravi kmečka četa. Odiral je; zdaj ne more več. Cvetóče posojilnice in zadrúge so tista močna caherlinova štupa, ki duši oderuhe. Zapeljeval je in sleparil; zdaj ne gre več. Njegove laži ne vlečejo več, njegove zabavljice so kakor zmedena štréna, ki se ne dá odviti; njegove grožnje se slišijo kakor onemogle kletvine pijanca, ki leži v grabnu. Nihče se ga več ne boji; málokdo ga še vpošteva; večina zaničuje vse, kar pride od njega.

Še vsi dobro pomnimo, da je bilo drugače. Beseda polizobraženih liberalnih kramarjev in oštirjev je imela še nedavno veliko veljavo. Štelo se je, da on najbolj pozna svet, da on najbolj vé, kako se godi drugod, da on posreduje med vasjo in mestom, med kmetom in gospodo. Zdaj nihče ne rabi več njegovega posredovanja. Ljudje so spoznali, da jim ni treba prekupca za preležano liberalno blago; stopili so na lastne noge in sami si izbirajo blago za svoj um in za svoja srca, kakor jim prija. Svet so si sami zblížali z dobrimi časopisi, ki jih pridno bero, s knjigami, z društvi, s predavanji, s podučnimi tečaji.

Kako je bilo še pred dvajsetimi leti vse drugače! Tiskan papir je imel visoko ceno; nekako s strahom je gledal naš človek tako reč — časopis, ali knjigo in splošno je vladala misel: kar je tiskano, je tudi res. Takrat je imel liberalec dobro letino. Danes pa vé vsak pastir, da tiskana beseda ni bistveno drugačna, nego govorjena. Kakor se z besedo lahko lažeš, kakor ž njó moreš psovati, obrekovati, pohujševati.

tako tudi s pišano in tiskano. Glorija tiskane papirja je končana. Naše ljudstvo vé, da se mora ogibati slabemu tisku kakor se izogiblje slabi družini. Tisti občutki, ki jih ima, če mora sedeti v družbi pijanih klafačev, mu prevevajo srce tudi takrat, če vidi umazan, slab list ali pohujšljivo knjigo.

Povejmo naravnost: moč naše stranke, lepota našega napredka, boljša prihodnost naše domovine ima svoje korenine v zaničevanju, ki ga ima ljudstvo do liberalnega časopisja, do liberalnega tiska sploh. Ko bi to zaničevanje odnehalo, bi jela hirali stranka. Dokler pa tako krepko živi, kakor se zdaj povsod kaže, pa nimamo strahu za bodočnost.

En sijajen zgled, ki nas mora vse z občudovanjem navdušiti, naj povemo iz zadnjega časa: V lepi, vsestransko se probujajoči Beli Krajini bodo v kratkem volitve za deželni zbor, ker je bil odložen svoje poslanstvo bivši deželni glavar pl. Šuklje. Vodstvo Slovenske Ljudske Stranke je izreklo volivcem željo, naj bi topt izbrali poslanca iz Ljubljane, ker je vodstvu ravno v Ljubljani za splošno delo potrebno čilih, sposobnih mož. V Beli Krajini so pa možje želeli domačina in so si ga že tudi med seboj izbrali v osebi izredno nadarjenega, vsem priljubljenega, delavnega in stranki do dna duše udanega načelnika svoje Kmečke zveze. Liberalci so zvedeli, kako in kaj in so zato brž skočili na plan, češ zdaj se bo dalo kaj zmešati, ter so v »Slovenskem Narodu« prihrumeli z ostudnim zabavljanjem na vodstvo S. L. S. in hujskali ljudi proti njemu ter obenem hinavsko hvalili omenjenega načelnika. In uspeh? Nad 100 zaupnikov iz vse Bele Krajine je bilo dné 19. februarja zbranih v Črnomlju, kjer so imeli postaviti kandidata. Z omenjenim vrlim načelnikom Kmečke zveze vred so z zaničevanjem obsodili liberalno zgačarijo ter brez vsakega ugovora, soglasno po posvetu, ki je trajal komaj 10 minut, prepustili vodstvu, naj določi kandidata. Omenjamo še, da ni bilo najmanjšega pritiska nanje, da je torej njihova sodba bila popolnoma samosvoja. Zlato ljudstvo! Tako bodi povsod! Prepričani smo tudi, da bi v ogromni večini tudi drugod v enakem slučaju tako naredili. Za liberalne kebre ne sme biti na Slovenskem več kebrovega leta.

Političen pregled

DAVČNA PREDLOGA.

V finančnem odseku državnega zbora je predložil finančni minister vitez Zaleski nove davčne predloge, ki naj bi uravnale razrvane avstrijske finance. Upravičeval je svoje predloge s tem, da se že 15 let od zadnje velike davčne reforme, ni odprl državi noben nov vir dohodkov, če izvzamemo davek na vozne listke. Kdor želi zboljšanje plač uradnikom, novih železnic, socialno zavarovanje, zboljšanje obrambnih moči države in raznih ljudskih potrebščin, ta mora gledati tudi na to, da dobi država novih dohodkov. Potem pa bo mo-

rala država izboljšati tudi finance posameznih dežel.

Zato predlaga te-le nove davke: Davke na pivo, ki bi prinesel državi 62 milijonov kron več dohodkov; od tega bi dobile dežele 56 milijonov kron. Pri davku na žganje pride več 35,5 milijonov; 8 milijonov državi, ostalo deželam v dobro. S tema dvema davkoma upa minister spraviti v ravnotežje deželne finance. Poudarjal je v svojem poročilu posebno, da dobé kmečke žgálnice žganja posebne ugodnosti. Davek na pivo se bo nalaгал po kakovosti piva in bodo tako zadeti imovitejši sloji, kar je čisto pravično.

Še manj pa zadene revne sloje in posebno kmete novo zvišanje osebno-dohodninskega davka, ki je sploh najbolj pravičen in pameten davek in ki prinese na novo 7 milijonov kron državi. Kdor ima namreč manj letnih dohodkov kakor 10.000 kron, ga ta davek nič ne zadene, kdor ima pa več, pa tem bolj, čim več ima. Tako pravičen je tudi davek na akcije. Različna podjetja, kjer je združenih več bogatinov, ki dajo samo denar, nesejo često 20, 25, celo 30 odstotkov. Za te silne dobičke nimajo drugega dela, kakor da založe svoj denar in potem vlečejo takoimenovane dividende. Sedaj se bo obdavčilo tiste akcije, ki nesejo več kakor 10 od sto. Tudi davek na zapuščine se začne pri 10.000 K in torej nižjih ne zadene. Drugi davki so še na zavarovalne pristojbine, pri čemur bodo živinske zavarovalnice proste, potem davek na stave pri dirkah, davek od avtomobilov in davek na tuja draga vina.

Država dobi skupno iz tega obdavčenja 48 milijonov kron, uredi in zboljša pa tudi deželne finance. Finančni minister je izjavil, da je mogoče le dvoje, ali omejiti dosedanje potrebne izdatke ali pa dovoliti te nove davke. Ker zadene ta reforma v prvi vrsti premožne, bogatine, ki se redé od žuljev svojih delavcev, ima minister upanje, da se bo ta prepotrebna reforma sprejela.

SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA NA GORIŠKEM.

Dne 29. februarja zbralo se je v Gorici do 400 zaupnih mož S. L. S. iz cele goriške dežele. Na tem shodu je podal voditelj goriške S. L. S. dr. Gregorčič poročilo o delovanju poslancev v deželnem zboru, poslanec Fon pa o delu v državnem zboru. Pri novih volitvah je bil Gregorčič zopet izvoljen za predsednika.

Na tem shodu je bila zastopana vsa slovenska zemlja. Prihiteli so kranjski deželni glavar dr. Šusteršič, dr. Krek in voditelj štajerskih Slovencev dr. Korošec. Načelnik V. L. S. je govoril o političnem položaju, posebno z ozirom na naše čudno razmerje do Italije in pa o pomenu južnega dela monarhije za celo državo. Dotaknil se je tudi laških krščanskih socialcev, ki zvrčajo svoje neuspehe na slovensko katoliško stranko.

PULJ.

Pulj je glavna avstrijska pomorska trdnjava in tudi glavno pristanišče za naše bojne ladje. Že iz tega se razume, kolikega

pomena je uprava tega mesta za celo mornarico in posredno za vso državo. Če se pri tem pomisli, da je bil Pulj prej, preden je bil izbran za glavno pristanišče in trdnjavo, majhno mesto brez pomena, se vidi, kaj se ima zahvaliti mornarici.

Toda mestni svet v Pulju je bil čisto drugačnega mišljenja. Dasi se Pulj redi od mornarice, ji je bil po mišljenju nasproten. V svoji laški nadutosti so delali za Italijo pred nosom našega vojaštva. Nastavljali so v svojih službah laške podanike, delali za iridento, zatirali Hrvate, ki so udani Avstriji in obenem zapravljali, kar se je dalo. Sedaj pa je bilo vladi dovolj. Naenkrat so izstopili iz občinskega sveta zastopniki mornarice in Hrvatje, občinski svet je bil razpuščen in župan dr. Varetton odstavljen. Na magistrat je prišel vladni zastopnik, ki je pripeljal svoje uradnike in odslovil magistratne. Komaj so začeli preiskavati blagajne in drugo, so že opazili silne nerednosti. Zaprli so 7 uradnikov na druge pazijo. Doslej so dognali, da je primanjkljaja en milijon. Preiskali bodo tudi stavbe, ki so jih delali laški podaniki.

Ves Pulj je radi teh goljufij pokoncu. Vse je nejevoljno na italijanske liberalce, ki so to zakrivali. Liberalni laški listi se seveda zvijajo, pa, ko je resnica o strašnih nerednostih že dognana, jim nič ne pomaga. Tudi deputacija njihovih poslancev pri cesarskem namestniku je dobila oster odgovor. Pričakovati je, da vlada tudi drugod stopi italijanskim liberalcem na prste.

OGRSKE HOMATIJE.

Ogri imajo že staro navado, da mislijo vselej, kadar dovolijo kako državno potrebsčino, da jih mora za to naša državna polovica plačati. In ker se jim to prevelikokrat dovoli, poizkušajo na škodo cele države pridobiti si vedno novih predprav. Tudi proti sedaj vloženi brambni predlogi, o kateri se je že veliko pisalo, so nastopili in pravijo, da je ne dovolijo, če se jim ne dajo koncesije. Začeli so z obstrukcijo, ki še vedno traja. Najbolj vztrajni so Justhovci, pomagajo jim pa tudi Košutovi pristaši. Grof Khuen-Hedervary, ministrski predsednik na Ogrskem, se je začel zato pogajati na Dunaju, da bi Ogrom dovolili kaj posebnega. Toda na Dunaju so bili enkrat dovolj odločni.

Hedervary pa je imel korajžo, da je, ko je prišel domov, obstrukcioniste nalaгал, da je dobil obsežne koncesije. Od ogrskega parlamenta naj bi bilo odvisno, ali se skličejo v slučaju potrebe nadomestne rezerve ali ne. Doslej je imela to pravico samo krona, cesar. Na podlagi te izmišljotine je hotel Ogre pomiriti. Toda avstrijski, posebno krščanski listi, so opozorili na ta manever Khuen-Hedervaryjev, s katerim je hotel takorekoč ogoljufati krono za velike koncesije. Vse se je temu odločno uprlo in Khuen je prišel med dva ognja. Doma je zopet oživela obstrukcija, ki mu bo izpodnesla en stol, na Dunaju pa se ga bodo radi njegove nepoštenosti ogibali.

Sedaj odločilni krogi pravijo, da če Ogri nočejo sprejeti dveletne vojaške službe, bodo pa po tri leta služili. Število vojakov pa se bo kljub temu pomnožilo.

Ogri grozé nazaj, da bodo delali na to, da se Ogrska loči od Avstrije. Toda ti ljudje ne spoznajo, da mi s tem samo pridobimo in da nihče ne bo jokal za Madžarom. Pa niti to se ne bo zgodilo, ampak na Ogrskem se bo izpremenilo. Splošna in enaka volivna pravica bo tudi tam zmagala in odnesla sedanje plemenitaše, prinesla pa novega, svežega duha v ogrsko javno življenje.

VOJNA.

Dogodki v Tripolisu.

Z velikim veseljem in primernim navdušenjem so laški listi prinesli vest, da so italijanske čete zasedle pri Homsu neko višino Margheb po hudem boju s Turki in Arabci. — Toda drugo poročilo je manj veselo za Lahe. 27. februarja so izkušale italijanske bojne ladje izkrcati pred Zelletinom 300 mož. Po hudem boju so jih morali fisti, ki so že izstopili, urno pobrati zopet v čolne. Arabci so jih s svojimi urnimi konji po hudem pa kratkem boju zapodili v beg.

Posredovanje?

Začele so zopet krožiti vesti, da bodo posredovale za mir vevlasti. Domenile so se menda, da vprašajo Italijane, pod kakimi pogoji bi hoteli skleniti mir. Od te izjave Italijanov bi bilo potem odvisno njihovo postopanje pri turški vladi. — Pa kmalu, ko so se začele širiti te vesti, so se že oglasili tripoliški Turki in zahtevali, da se ne sme skleniti drugačen mir, kakor da se Italijani poberejo iz Tripolisa.

STAVKA RUDARJEV NA ANGLEŠKEM.

S 1. marcem je izbruhnila, kakor je bilo napovedano, splošna stavka v vseh angleških premožovnikih. Vzroki so bila nesoglasja med delavci in delodajalci. Glavno ulogo je igralo zavarovanje brezposelnih. Delavci so zahtevali tudi priznanje neke najmanjše plače, ki jo vsak dobi, in sicer enako v vseh angleških rudnikih. Vsak rudar imej pravico do poprečne plače 7 šilingov na dan (1 šiling = 1 K 20 vin.; torej 7 šilingov = 8 K 40 vin.), dečki do 14. leta 2 šilinga na dan. Delodajalci so pripravljene zvišati poprečno plačo za en šiling, toda tisti, ki bi bili leni ali se delali bolne in dalje tudi onemogli, ne bi imeli pravice do splošne najmanjše plače.

Dosedanja pogajanja še niso privedla do nikakih uspehov. Vendar se bodo lastniki rudnikov najbrž kmalu udali, ker delavci so tako močno organizirani in imajo toliko denarja, da jih bo težko ugnati. Celotni stavkarski zaklad znaša 56 milijonov kron.

Kranjski deželni zbor.

Seja dne 13. februarja 1912.

Deželni glavar otvoril sejo in naznani, da sta se nadvojvoda Friderik in nadvojvodinja Izabela Marija deželnemu zboru za njegove čestitke k poroki nadvojvodinje zahvalila.

Deželni glavar naznani sledečo interpelacijo:

Ze več let se prebivalstvo občin Podkraj in Col na Vipavskem pritožuje, da je državna cesta od Podkrajja proti Avdovščini skrajno zanemarjena in razkopana. Pogosto se dogaja, da se težko naloženi vozovi prevračajo na tej

cesti. Poslanci so že večkrat ustno in z interpelacijami opozarjali vlado na nujno potrebo, da se imenovana cesta temeljito popravi. Danes so poslanci Žitnik, Perhave in tovariši zopet podali interpelacijo na gospoda deželnega predsednika s prošnjo, naj nemudoma odredi potrebno popravilo te ceste.

Se odkaže pristojnemu odseku.

Na dnevni red pride

zakon o šolskem nadzorstvu.

Poročevalec predlaga, da se zakon, kakor ga odsek predlaga, sprejme. Po debati, v kateri se predlagajo izpremembe, se zakon naposled sprejme.

Nadaljevanje proračunske debate.

Poslanec Lenarčič se je pritoževal, da se pristransko postopa glede delitev občin in pri nameščenju gerentov. Odgovarjal mu je

dr. Pegan.

Vsa gerentstva so upravičena in utemeljena. Vzrok, da je bilo treba nekatere občinske odbore razpustiti, so bile redne revizije, ki jih je deželni odbor vpeljal. Doslej se je revidiralo 60 občin. Pri mnogih se je konstatiral nered pri občinskem gospodarstvu. Nekje je znašala diferenca 25.000 kron. Vseh diferenca, ki jih je naš revizor našel, je nad 51.000 kron. Zoper odredbe deželnega odbora v tem oziru iz vrst S. L. S. ni bilo nobenega odpora. Govornik pojasnjuje, kako je deželni odbor odredil nadalje znamenek inventarja. Nekateri občine so vsled tega, ker so to zanemarile, prišle ob veliko premoženje. Nekateri občine so se deželnemu odboru uprle, odborniki opozicije so odstopali, namesto kazni smo predlagali vladi razpust, zlasti z ozirom na to, da so se itak imele izvršiti takoj nove volitve. Na Kobu se je župan sam uprl, ko se je dognalo, da se je občinskega denarja na nepošten način polastil. Ga imenujem, da se ne bo reklo, da je naše stranke. Nekateri so se lotili sredstva pasivne rezistence, tega seveda deželni odbor ne bo trpel. Tisti, ki zato deželni odbor napada, dela deželnemu odboru krivico in daje tistim, ki so krivi, potuho. Povdarjam pa, da omenjenih diferenc ne pripisujem nameri, ampak nemarnosti. — Kar se tiče delitev občin, je očevek, da to delamo v politične namene, neupravičen. Nobena delitev občin, ki so zdaj na dnevnem redu, ni v našo politično korist. Delitev zahtevajo občinarji, mi nikoli nobene sami nismo odredili. Sicer smo pa pri vsaki delitvi vprašali za mnenje c. kr. vlado. Potem smo se pa ravnali po načelu, bo-li nova občina razpolagala z zadostno davčno močjo, je-li dotična podobčina, ki prosi za samostojnost, kdaj bila že samosvoja občina. Govornik navaja slučaj Ljubno-Mošnje-Leše. Potem pride v poštev, se-li krije občinsko ozemlje s fare in šolskim okolišem. Resolucija dr. Trillerja, ki jo je stavil v proračunski debati, se ozira samo na število prebivalcev in je zato enostranska. Za to resolucijo zato ne bomo glasovali. — Pripominja še, da so revizije občin imele tudi to dobro, da so mnoga županstva (50 odstotkov) prišla na to, da imajo zaveznice. Revizije bomo nadaljevali. (Odobranje in ploskanje pri večini.)

Nato je

dr. Lampe

odgovarjal raznim protigerentovnikom in jih izvrstno zavrnil. Iz tega govora prinašamo nekaj zanimivih odstavkov.

Predgovorniki, ki so govorili contra, so povedali vse slabo, kar se slabega sploh da povedati. Proračunani deficit kritikovati, je najlozja naloga na svetu, predloga pa, kako bi se ta primanjkljaj pokrnil, pa od gospodov nisem slišal nobenega. — Najpreje moram gosp. poročevalca dr. Kreka popraviti v toliko, da mi je pripisoval zasluge, katerih nimam. Marsikaj se je storilo tudi na iniciativo gospoda grofa Barbota, ki mu na tem mestu izrekam za to zahvalo. Za njegovo resolucijo, naj deželni odbor, kolikor le mogoče, varčuje, bomo tudi mi glasovali. — Grof Barbo je našo deželno upravo primerjal s Koroško. Glede tega sam jaz drugačnega mnenja. Koroška stoji finančno na čisto drugi podlagi kakor Kranjska. Tam so tudi različne deželne zaklade unificirali, faktični deficit znaša 1 milijon kron,

imajo pa 75odstotno dokiado na direktne davke in 120odstotno doklado na vino. Če bi mi kranjskega davkoplačevalca tako obravnavili, bi imeli 2.200.000 kron več dohodkov in bi izkazali 1 milijon prebitka! — Grof Barbo se je izpodtikal tudi na tem, da se podpore neenakomerno razdeljujejo. Ta pojav se da razlagati iz tega, da se tudi narodnogospodarski razvoj v deželi ne vrši enakomerno; kjer je zadržano gibanje večje, tam je tudi napredek večji, večji je tudi tam, kjer so prometna sredstva bolj razvita. Napredek je dalje odvisen od izobrazbe ljudstva. Te difference se kažejo ravno tudi v podporah. Sicer pa imajo podpore deželnega odbora bolj vzgojen namen, služijo za vzpodbudo in za zgled, so bolj splošnega pomena, kakor za korist posameznika. Kar se Kolečja tiče, je veliko krajev, ki so bolj potrebni, n. pr. Bela Krajina, kjer smo zlasti z ozirom na novo železnico več storili. Nadalje so Kolečje med seboj tudi needini in se glede mnogih reči ne morejo med seboj razumeti. — Dr. Triller se je pritoževal nad sistemom, kako se deželne podpore razdeljujejo. Gospodje nam nalagajo vso odgovornost, kolikor le morejo, otežujejo, potem pa protestirajo zoper to, da nasprotnih struj, ki streme za tem, da naša delo sploh onemogočijo, ne podpiramo. Pri podporah jemljemo mi ozir na ves veliki kulturni razvoj, v katerem se nahajamo. Če bi se tu svobodnomiselnih stranke nahajale v večini, ali bi naš človek dobil kakšno podporo? Na samo, da bi nobenih podpor ne dobili, gledati bi na to, da se nas sploh ugonobi, kakor se dela na Francoskem in Portugalskem! — Dr. Triller je kritikoval subvencijo »Zadružni zvezi«. Ta podpora je popolnoma upravičena, ker izvršuje »Zadružna zveza« sama revizijo, katero bi sicer moral posebni deželni urad. Kar se tiče pokrajinskih zvez, je stvar v tiru. Od vseučiliškega zaklada pa »Gospodarska zveza« ni niti vinarja dobila. »Gospodarska zveza« stoji na lastnih nogah trdno in krepko. — Kar se tiče gasilstva, je »Deželna zveza gasilskih društev« svojčas podpore razdeljevala brez ozira na to, je-li kakšno društvo podpore potrebno ali ne. Mi pa vprašamo županstva glede podpore in bomo dali podporo takim gasilnim društvom, ki so jo res potrebna, ki delajo v sporazumu z županstvom in ki hočejo res kaj narediti. — Naša izobraževalna društva pa, ki jih je Lenarčič napadel, so celo našo deželo kulturno povzdignila, v njih se mladina pripravlja za resno delo v javnosti, pijačevanje, pretepi, zapravljanje se je po njih omejilo. — Kar se hidroelektričnih central tiče, se je gospod Lenarčič pokazal za pristnega liberalca. Kritika od take strani mi čisto nič ne imponira. O načrtih pa deželni odbor zato ni poročal, ker se vrše jako važna pogajanja z veleindustrijo za odjem 8000 do 9000 konjskih sil in takih stvari ne gre na veliki zvon obešati. Ali nam zaupate ali pa ne. Da je naše delo racionalno, dokazuje najnevešji zvezek vodnega katastra, ki ga izdaja ministrstvo za javna dela, in v katerem je izračunano, da se nahaja v obrečju Podkoroške, Bohinjske Save in do Završnice nad 42 tisoč konjskih sil, izrabljenih je le 7000, na padcu se izgubi 1507 konj, izrabljivih je tedaj še nad 33.000. Naši načrti slone na reči ni podlagi, prvi strokovnjaki Avstrije pri njih sodelujejo. Hidroelektrične centrale so le tam pasivne, kjer so se omejili zgolj na oddajanje luči in na poljedelske svrhe, tam, kjer je kaj industrije, pa stvar gre. Kakor sem rekel, se z veleindustrijo glede odjema toka pravkar pogajamo. — Gospod Lenarčič nam je glede zadružništva očital neplemenitost. Mi direktorji nikoli nismo liberalnemu zadružništvu škodovali, le podpiramo je ne. Liberalna stranka pa je z vsemi sredstvi skušala naše zadružništvo ubiti, da, celo voditelje našega zadružništva je tirala pred sodnijo, da bi jih spravila v ječo in uničila. (Tako jet!) To se, gospodje, tako hitro ne pozabi, in zato se od vas v tem oziru ne pustimo učiti plemenitosti! — Gospod Lenarčič se boji tudi za prihodnjo generacijo, da ne bo mogla dolgoletno plačevati. Jaz se za prihodnjo generacijo ne bojim. Ali ne bo prihodnja generacija uživala bogate sardove kapitala, ki smo ga mi investirali? Jaz sem prepričan, da bo, ko bo brala zgodovino tega deželnega zbora, našim možem hvaležna, da so toliko zanjo storili. (Pritrjevanje.) Naša

vest nam pravi, da smo pošteno gospodarili, in vi sami, gospodje od nasprotne stranke, ste v svojem srcu tega prepričanja. Jaz vas imam za tako dobre, da to spoznate. Mi bomo mirnega srca v zavesti, da je naše delo dobro, za proračun glasovali. (Veliko odobravanje in ploskanje pri večini.)

LISTEK

Velika noč leta 1810.

Bilo je v drugem tednu meseca aprila. Ob Rivieri vlada v tem času pomlad s svojo najčarobnejšo krasoto. Ob temnomodri morski gladini genovskega zaliva se v polkrogu razteza obrežje s svojimi najraznovrstnejšimi oblikami in z neizčrpljivim bogastvom na prirodnih krasotah. Mali in veliki zalivi se menjajo med seboj, tu z grozečimi, strmimi pečinami, tam z nalahno se vzpenjajočim nabrežjem, povsod pa zeleni, diši in cvete kakor v raju. Oleander in magnolija, ciprese in kamelije cveto divje na prostem, celi gozdovi citron in pomaranč se razprostirajo po pobočjih, med njimi pa dvigajo svoje ponosne glave celo palme in se zrealijo v modri gladini pod seboj. V slikoviti drznosti in izvirnosti, kakor si tega ne more ustvariti nobena človeška domišljija, se vrste pečine, grički, globeli in zalivi na bregovih, katerih pobočja so posejana s hišami in cerkvami, kapelicami in vilami, vasmi in dvorci, ki se dvigajo v sredi bujno svetočih in dišečih gajev. Zrak, katerega v tem rajskem kotičku zemlje sleherno bitje vdihava, je kakor prepojen z balzomom in najprijetnejšimi dišavami.

V četrtek zvečer je bilo, iz starega zvonika stolne cerkve so doneli zvonovi in klicali k angelovemu češčenju, za temi je pa zabrnal globokodoneč zvon sam, opominjajoč k molitvi na čast trpljenju Jezusovemu na Oljski gori.

Pri oknu tesne, mračne sobice je s prekrižanimi nogami sedel star, suhljat možiček pri svojem delu in šival. Kakor hitro se je oglasil zvon, je odložil škarje in šivanko, splezal po polomljenih stopnicah v spodnjo sobo, pokleknil s svojo istotako staro, kljukasto ženico in mladim fantom, nedvomno učencem, poleg siromašnega stola in začel moliti:

»Jezus je govoril: Moja duša je žalostna do smrti. Ostanite tukaj in čujte z menoj — Oče naš . . .«

In pet očenašev je molila skupno še mala družinica, ko so bili zvonovi v stolnem zvoniku že davno utihnili.

Ko so se zopet dvignili, je stari krojač, imenujmo ga Nikolo, pokazal s prstom preko ulice, kjer je bilo vidno visoko zidovje, čez katero so zrle temne ciprese in cedre.

»Ze osem mesecev moli tamkaj ubogi jetnik,« je dejal in se previdno

ozrl okrog sebe, kakor bi se bal kakega ovaduha, »in še sedaj ni angela, ki bi ga tolažil in oprostil.«

»Če bo božja volja, pride tudi ta dan,« pripomni žena in postavi skledo na mizo; »sedita, da večerjamo. No, Pepino, sedi poleg strica in zajmi pogumno. Tebi se še ni treba postiti. Le kar domač bodi, saj si že tri dni pri nas.«

»In boš tudi pri nas ostal, da postaneš enkrat pošten krojač,« je dopolnil stavek stari Nikolo.

Dečko se je nasmehnil in rekel: »Stric Nikolo, prej me je bilo sram, ako so me vprašali, kaj bom, in sem moral odgovoriti: krojač. Tovariši so me zaradi tega vedno zasmehovali.«

»Le pusti jih, naj se le norčujejo, Pepino, naš rod ima krojaško umetnost takorekoč za prirojeno. Saj je pa to tudi plemenita obrt, lahko bi rekel, da najplemenitejša. Ali ne pravijo: Obleka naredi človeka? Kaj bi bile nedelje, kaj prazniki, če bi ne bilo krojačev na svetu? In pomni, da ni nobeno rokodelstvo tako staro kakor ravno krojaško. Ko so morali naši prvi stariši zapustiti raj, jim je dal Bog za doto edino njihovo obleko . . .«

Krojačeva žena, ki tega moževega modrovanja pač ni slišala nocoj prvič, je medtem pazljivo gledala skozi okno in preko onega zidu, za katerim je bil v mali oddalji med dvema mogočnima cipresama viden ogel velikega poslopja z nekaterimi okni.

Zdajci dregne moža in pokaže z roko skozi okno.

V oni veliki hiši onstran obzidane parka se je mimo okna nekaj zganilo kakor človeška senca. Za hip se je posvetilo rdeče in belo, nato je pa zopet izginilo.

»To je bil on,« je vzkliknil Nikolo poltiho in spoštljivo privzdignil čepico, »on, ujeti papež.«

»Bog naj ga tolaži,« je vzdihnila njegova žena, in »Bog naj ga tolaži,« je ponovil Pepino, štirinajstletni nečak. Nato je vprašal: »Stric Nikolo, ali si že mnogokrat videl papeža? Ali je zelo star? Ima objokane oči?«

»Tepček,« je bil odgovor, »ali meni, da sme vsakdo v palačo? Da, svoje življenje bi dal za to, če bi ga smel enkrat gledati le eno minuto dolgo, gledati tako, kakor ti sedaj stojiš pred menoj. Toda noben človek ne sme v palačo. Le tedaj, kadar gre mimo onih dveh oken in sije solnce, ga je od tu mogoče videti. To je oni dolgi hodnik, ki vodi k škofovim sobam; tam stanuje papež. Tudi za tisoč lir bi ne dal, da se ravno od nas vidi tja čez. Da bi guverner to vedel, prepričan sem, da nam da na mestu okno zazidati. Bonaparte je satan, pravi pravcati satan . . .«

»Za božjo voljo, molči vendar!« se je zgrozila nad njim žena in vsi trije so se preplašeni ozrli krog sebe in skozi okno na ulico, če jih morda vendar ni čulo kako nepoklicano bitje.

Bralec gotovo slutí, kje se je odigraval ta mali prizor.

V Savoni, mičnem, med skalovjem ležečem pristaniškem mestecu ob genovskem zalivu.

Od začetka junija prejšnjega leta 1809 je bival blagi papež Pij VII. tu kot ujetnik prevzetnega Napoleona Bonaparte. V svoji brezmejni ošabnosti in nenasitljivi pohlepnosti po novih deželah je ta pristni sin revolucije že skozi pet let skrivaj in očitno preganjal poglavarja Cerkev. Mlademu francoske mu cesarju, kateremu je bila menda sreča zmešala pamet, je bilo neznosno, da se komu drugemu izkuzuje več časti, kakor njemu samemu in da živi v Evropi neodvisen vladar, katerega roka velja kot nedotakljiva. Zato je zahteval od papeža, naj zapusti Rim, se nastani v kaki palači v Parizu in od tam kakor Napoleonov dvorni škof ali dvorni kaplan vodi Cerkev, seveda pod cesarjevim nadzorstvom. In ko je Pij VII. odločno odklonil to sramotno ponudbo, je dal Napoleon vzeti najprej posamezne dele cerkvene države, nato je izjavil, da je papež samo pod cesarjevim pokroviteljstvom še gospodar cerkvene države, z oboroženo silo je osvojil celo vrsto mest, jih opustošil in meseca februarja leta 1808. je ukazal generalu Miollisu napasti in vzeti Rim. Z neomejeno svojevoljnostjo so vpricho papeža gospodarili Francozi v glavnem mestu krščanstva, ropali najdragocenejšče umetnine; kardinale so prijeli in jih odgnali iz Rima, papeževo častno stražo razorožili in zasedli angelski grad, s katerega so lahko v kak trenutek s svojimi topovi razdejali Vatikan in ves Rim. Papež je slovesno protestiral proti »nasilnemu in nezaslišanemu počenjanju« ošabnega francoskega cesarja in ga zadnjikrat opominjal in svaril. Toda Napoleon je odgovoril s tem, da je »za večne čase,« kakor se je prevzetnež sam izrazil, proglasil papeževo državo kot svojo cesarsko last. Francozi so udrli pri kardinalu-državnem tajniku, razbili njegove omare, odnesli, kar se je dalo vzeti, njega samega pa zaprli. Ko je nato Pij VII. državnim tajnikom imenoval kardinala Pacca in ga nastanil v svojem lastnem stanovanju, da bi ga varoval pred francosko nasilnostjo, tedaj so francoske straže obkolile papeževo palačo in nikdo ni smel več notri ali ven. Ustanovili so poseben časopis, ki je imel samo to nalogo, da je sramotil papeža in duhovnike. Vsakdo, ki se je drznil ustavljati se francoskemu nasilju, je bil tebinič meniač obsojen k smrti in nazadnje je Napoleon proglasil mesto Rim za cesarsko mesto; s tem naj bi bilo papeževega gospodstva konec za večno! Papež je štal sedaj ponižan do berača pred prevzetnim advokatovim sinom iz Korzike, ki je hotel z najnesramnejšimi lažmi olepšati in opravičiti svoje vnebovpijoče počenjanje.

Sedaj je bila vrsta na papežu, da je tudi on storil svojo dolžnost.

Državni tajnik, kardinal Pacca je naznanil papežu zadnji Napoleonov napad na Kristusovo Cerkev. namreč

proglasitev rimskega mesta cesarskim, z besedami: »Dokončano je.«

Papež je nato podpisal že pripravljeni odlok, s katerim je izobčil iz cerkve vse nesramne cerkvene roparje in ki je v prvi vrsti zadel Napoleona. In takoj prvi dan po razglasitvi Napoleonovi glede vzeta mesta Rima (10. junija) se je zbralo razkačeno in trpinčeno rimsko prebivalstvo pred tremi glavnimi cerkvami, pred sv. Petrom, Lateranom in Maria Maggiore, kjer je bil nabit papežev odlok — od čegave roke, tega ni vedel nihče.

Z neskončnim zadoščenjem, a tudi z neizrekljivo skrbjo je ljudstvo bralo papežev odgovor, v katerem je ta našteval vsa grozodejstva Francozov in kakor nekaj Nabot, izjavil: »Nikdar naj se ne zgodi, da bi kedaj izročil, izdal dedščino mojih očetov.«

Namen, ki ga ima Napoleon pri aneksiji Rima in cerkvene države, mi noben drugi, kot uničiti svobodo svete Cerkve in njenega vrhovnega poglavarja in nazadnje zatreti in ugonobiti Cerkev samo. Nato je sledilo veliko cerkveno izobčenje Napoleona in njegovih sokrivcev, od katerega jih more odvezati edino papež sam.

Napoleon, ki se je tisti čas mudil v Schönbrunnu, je od jeze kar divjal; takrat je izgovoril brezbožne besede: »Izobčenje pač ne bo škodovalo orožju v rokah njegovih vojakov in v sedanjem modernem času kaj škodovalo.« Za tem so sledila še hujša grozodejstva.

V noči od 5. na 6. julija je policijski ravnatelj Radet udrl v Kvirinal, kjer je stanoval papež zaradi poletne vročine, ulomil v zaklenjene papeževe sobane in zahteval od papeža, da v tistem trenutku prekliče svoj dekret in se popolnoma odpove Rimu. Papež se je temu seveda odločno uprl, in sedaj mu je policijski ravnatelj naznanil, da je od sedaj naprej cesarjev ujetnik in da mora nemudoma ž njim. Z državnim tajnikom vred ga je odvedel k vozu, ki je že stal pripravljen pred palačo; vrata pri vozu so se zaklenila in takoj so oddirjali proti severu. Kljub žgoči poletni vročini so vozili neprestano noč in dan, dokler niso dospeli do francoske trdnjave Grenoble.

Tu so čakali nadaljnih Napoleono-vih povelj.

In kaj je storil ta? Izjavil je, da so zaprli papeža proti njegovi volji in da naj zato o vsem tem molče, da francosko ljudstvo ničesar o tem ne izve. Toda povelja, naj odpeljejo papeža zopet nazaj v Rim, ni bilo od nikoder; pač pa je Napoleon odredil, naj se Pij VII. odvede v Savono, ki je ležala na italijanskih tleh. Nenasitljivemu častihlepnežu se je dozdevalo, da bi papež tudi kot ujetnik na Francoskem užival časti in spoštovanje od strani ljudstva, zato ga je ukazal odpeljati v malo primorsko mesto, kjer je bil takorekoč pozabljen od vseh.

In tako se je zgodilo. Ko je 68 letni starček, Pij VII., 21. julija ves onemogel in zmujen od smrti došel v Grenoble, je čez deset dni moral zopet v jetniški

voz in sedaj je šlo zopet nazaj, dolgo, utrudljivo pot čez Avignon, mimo Mar-seja, v Nizzo, in nato ob Rivieri v Savono.

Toda česar Napoleon v vsej svoji divji sumnjivosti na papežev ugled ni mogel uničiti, to je bilo čaščenje, ki ga je verno katoliško ljudstvo — korak za korakom skazovalo vrhovnemu poglavarju sv. Cerkve. Koder se je izvedelo, da pride papež skozi deželo, je ljudstvo trumoma stalo ob cestah in ulicah, po katerih je vozil jetniški voz. Veliki mesti Avignon in Toulon, katerih so se izognili, da bi ne vznemirjali ljudstva, sta ostali popolnoma prazni in tisočerna množica je šla izven mesta papežu nasproti. Pota so bila posuta s cveticami in tisoči so v svečanem molku alj jokajoč klečali ob cesti, po kateri je v prah zavita drdrala kočija z visokim ujetnikom. Ko so dospeli v Nizzo, kjer so prenočili, je bilo mesto sijajno razsvetljeno, in ker je bila povodenj razdrla mostove, so se krepki možaki vstopili okrog papeževga vozu in ga prenesli preko vode in vsakdo si je štel v srečo in čast, če je smel pomagati.

V Savoni so papeža kolikor mogoče tiho in skrivaj spravili v izpraznjeno škofijsko palačo — to je bila sedaj njegova ječa; dovolili so mu edino to, da se je smel sprehajati po vrtu, ki je bil obdan z visokim zidom. Od one strani pa, kjer se je iz morja dvigalo ogromno skalovje s trdnjavo na vrhu, so zijala proti škofijski palači smrtonosna žrela francoskih topov.

V sredi avgusta leta 1809. je bil papež došel v Savono. In sedaj smo v naši povesti v začetku aprila leta 1810., t. j. veliki teden.

Sedaj tudi vemo, zakaj pogleduje dobri, stari krojač Nikolo tolikokrat čez visoki zid proti trem oknom temne palače. To je škofijska palača; tam je Pij VII., vladar sv. Cerkve, jetnik in visoko zidovje obdaja vrt in stanovanje sv. očeta, trpina za svobodo in pravice Neveste Kristusove. In pet očenašev, ki jih je molil z ženo in vnukom, je veljalo vrhovnemu poglavarju zatirane krščanstva.

Med tem se je zvečerilo; mrak je legel na ulice in ceste. Kar se odpro spodaj vežna vrata in nato zopet zapro in zaklenejo; po ozkih stopnicah pridejo gori trije možje in vstopijo v malo krojačevo izbo. Nikolo jih veselo pozdravi in najstarejšemu izmed njih spoštljivo poljubi roko: ta je bil namreč stolni župnik sam; ž njim sta bila še mlad duhovnik in en lajik.

»Ravnokar smo ga videli,« pove Nikolo in pokaže s prstom proti oknom palače.

»Škoda!« vzklikne župnik. »Vedno sem upal, da bode mestni duhovščini dovoljeno enkrat obiskati papeža, pa vse je zastoj, Francozi se povsod boje izdajstva; seveda, vzrok temu je njihova slaba vest.«

»In vendar ne bo nobena sila zadržala v ljudstvu vere in ljubezni do

papeža, tudi ne Napoleon, niti satan sam...« pripomni nekdo drugi.

»Cerkveno izobčenje ne bo za Napoleona nič dobrega,« meni tretji. »Ona »slavna« zmaga pri Wagramu, s katero se Francozi tako bahajo, baje ni bila bogvekakoli imenitna; Napoleon je izgubil velikansko število svojih vojakov in le za las je manjkalo, pa bi bili zmagali Avstrijci. Pri Aspernu ga je nadvojvoda Karol tudi že enkrat pošteno namlatil: potemtakem Napoleon ni več nepremagljiv. Svet se ga le bolj boji, kakor bi bilo treba.«

»Pepino, skrbno pazi in nepremično glej tja proti palači, in če kaj opaziš, nam hitro povej!«

»Bodite brez skrbi, stric,« pripomni deček ves v ognju.

Zdajci se začujejo spodaj na ulici glasni klici: »Mojster Nikolo, mojster Nikolo!«

Prestrašen je suhi možiček stopil k oknu in pogledal na cesto. Tu je stal francoski vojak s svetilnico v roki.

»Za božjo voljo! menda te vendar ne bodo zaprli; ničesar hudega nismo zakrivili,« je jadikovala žena.

»Potolažite se,« pravi župnik, »da najprej izvemo, kaj želi.«

»Odprite vendar, mojster Nikolo,« je klical vojak in jezno bil s sabljo po zaklenjenih vratih.

»Pojdite urno tu gori po stopnicah, prosim vas,« je zaprosil Nikolo svoje somišljenike in jih vlekel proti stopnicam, ki so vodile pod streho. Nato je stopil v vežo in odpahnil vrata.

»Kaj zapovedujete?« vpraša, tresoč se po vsem telesu.

»Torej ste vi mojster Nikolo?« vpraša vojak osorno.

»Da, vaš najpokornejši mojster Nikolo.«

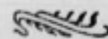
»Ali ste krojač?«

»Brezdvomno, pošten krojaški mojster, izučen in vpisan v zadruzi.«

»To me ne briga nič. Takoj morate z menoj.«

Krojač je proseče dvignil roke in dejal: »Prosim, povejte mi vendar, kaj sem zakrivil, da pridem na stara leta še morda v ječo. Ah, dovolite mi vsaj, da se poslovim od svoje žene in oblečem boljše obleko!«

Vojak je privolil in tako sta četrte ure pozneje korakala po ulici: spredaj krojač, za njim pa vojak s svetilnico v roki in rožljajoč z bridko sabljo na desni. (Dalje.)

Smešnice.

Pred porotniki. Zagovornik: »Še nekaj olajševalnega moram navesti, gospodje porotniki! Kako lahko bi bil obtoženec ženo in otroke v nesrečo in sramoto spravil. Pa on tega ni storil, ker je raji ostal sam.«

Le po domače. Zdravnik: »Ali čujete bolečino v nogah?« — Bolnik: »Kaj pravite?« — Zdravnik: »Če vas noge bole?« — Bolnik: »Kako ste rekli?« — Zdravnik: »Če vas kolpeti bole?« — Bolnik: »Da, gospod doktor, pa še hudo!«

Brezobzirnost. Grofinja: »Oh, ti prašič! — Ko bi se vsaj odvadili kruliti! Tudi če ja z grem čez dvorišče — krulijo!«

RAZGLAD PO DOMOVINI

Duhovniške spremembe. Na Štajerskem; G. Fr. Ozvatič gre iz Slov. Bistrice za provizorja v Sv. Martin v Rožni dolini, g. Ivan Alt iz Poličan v Slov. Bistrico, g. Fr. Osterc iz Sv. Martina na Pohorju v Poličane. — Na Koroškem: Za župnika v Kotmari vasi pri Celovcu je imenovan gosp. Janko Arnuš, dosedanji provizor v Podljubeljem, za župnika v St. Jurju ob Zilji pa g. J. Miklavčič, župnik v Gorjah v Ziljski dolini. Župnijo St. Andraž v Labodski dolini je dobil g. Jos. Hubernik, doslej župnik v Gornjem Dravogradu, župnijo Zabrdce pa gosp. Avg. Ogerčnik, kaplan pri mestni župniji v Celovcu.

Pojasnilo. Ribnikarjanci se razburjajo radi prekrasnega pisma bivšega deželnega glavarja Fr. pl. Šukljeja belekranjski »Kmečki zvezci«. V pismu se je pri datumu vrinila pomota (pravilno 4. januarja), iz česar se vidi, da se pismo nikakor ne vtiha v sedanjo deželnozborsko volitev in je vse tozadevno liberalno pisarjenje odveč. Pismo, naslovljeno na »Kmečko zvezco« smo objavili iz vljudnosti do »Kmečke zveze« takrat, ko smo ga dobili.

Smrtna kosa. Nenadne smrti je umrl minuli teden 74letni posestnik v Gotni vasi, Franc Avsec, oče preč. g. župnika Fr. Avseca v St. Jurju pod Kumem. Rajniki je nameraval na obisk svojega sina, a ga je nedaleč od St. Jurja dohitela smrt. Našli so ga ob malem potočku, kjer si je hotel bržkone poiskati požirek vode. Svetilaj mu večna luč! — V Zatičini je umrl Andrej Pažk, star 78 let. Bil je pokojnik zadnji sin slavnega ruskega vojaka Pajka.

Pričujočo številko »Domoljubac« smo poslali samo naročnikom-plačnikom, vsem drugim smo jo ustavili. Seveda bomo takoj doposlali vse zaostale številke, kakor naglo nam dojde zakasnjena naročnina za tekoče leto.

Drzen roparski napad. V sredo, dne 28. febr. zjutraj po 6. uri, ko je odšel g. Beranič, gostilničar v Litiji v Oblakovi hiši, na delo v tovarno in je ostala sama gospa Beraničeva še v postelji, sta udrla dva lopova v spalnico. Medtem ko je eden z revolverjem v roki grozil, da jo ustrelj, če se le oglasi, ji je drugi usta s cunjo zamašil in roke povezal potem sta s silo odprla predal miznice in pobrala ves denar 425 kron. 335 kron in bankovcih v listnicah in v skledici za 80 kron drugega denarja. Roparja sta nato odšla v gozd in pustila skledico na dvorišču. Gospa je ostala povezana precej časa, dokler ni prišla služkinja iz zgornjih prostorov in jo rešila.

»Ljudski odere« priredi v nedeljo, dne 10. marca ob navadni uri veliko

grško dramo, žaloigro »Ljubezni in morja valovi«. Igra je vseskozi dobro naučena in bo brezdvomno najboljša predstava cele sezone. Kljub mnogim novim stroškom za priredbo novih oprem za to igro se cene prostorom ne zvišajo. Vstopnice se dobivajo v Katol. Bukvarni.

Ljubezniv bratranec. V Spodnjem Kašlju je Ivan Dovč svojega 21 let starega bratranca Andreja Dovča s poleonom udaril po glavi. Močno poškodovanega so prepeljali v deželno bolnico.

Avtomobil povozil vola. Al. Triplot, uslužbenec pri Valentinu Lapajnetu, je vozil z avtomobilom iz Idrije v Logatec. V Kalcah se je pa ravno vol Marije Gostiše vračal od korita v hlev. Kar pridrdra Triplot z avtomobilom in zadene ž njim v zadnje noge vola ter mu jih zlomi. Vola vrednega 600 K, so na licu mesta zaklali. Lapajne je vzel meso in takoj škodo poravnal. Voznika avtomobila ne zadene krivda, ker je vol tik pred njim skočil na cesto in ni mogel voznik pravočasno avtomobila ustaviti.

Z drevesa je padel osem metrov globoko v Bizoviku delavec Franc Sive, 49 let star, in je pri tem dobil težke notranje telesne poškodbe. Prepeljali so ga v ljubljansko deželno bolnišnico.

Letošnji vojaški nabori. Kakor je znano, se bodo letošnji vojaški nabori vršili zaradi brambne predloge v državnem zboru, šele enkrat polei. Kljub temu so dobile stalne vojaške naborne komisije ukaze, da bodo 5., 12., 20. in 27. marca in 3., 12., 20. in 27. aprila nabornike sprejemale. Ob teh dneh pridejo k naboru samo tisti, ki ne bodo mogli priti k glavnemu poletnemu naboru. Kdo se lahko sedaj zgleda, o tem bodo okrajna glavarstva pojasnila dala.

Nečak Andreja Hoferja umrl. V Razvanju pri Mariboru je živel tiho in neopazovan od sveta nečak tirolskega junaka Andreja Hoferja, Franc Hofer. Pred nekaj dnevi je v starosti 75 let umrl. Služil je leta 1858. pri 27. infanterijskem polku in se udeležil vojske leta 1864. in 1866. Odlikovan je bil z vojno in jubilejno kolajno iz l. 1864.

Ponesrečen posestnik. V Šmartnem pri Slov. Gradcu stanujoč posestnik Jože Lampret se je peljal te dni s težko obloženim vozom drv proti domu. Voz je zadel ob nek kamen in Lampret je padel vsled sunka z voza ter si zlomil nogo. Na cesti ležečega so ga našli ter prepeljali v slovenjegraško bolnico.

Zastrupljeni otroci. Pet do deset let stari otroci Franc, Karel in Marija gostilničarja Wöllera v bližini Celja so našli v hlevu škatljo z mišnico. Otroci so precej mišnice snedli. Dva sta takoj v strašnih bolečinah umrla,

tretji pa, upajo, bo okrevl.

Ponesrečen drvarjev otrok. Pri gozdarjih graščine Jurklošter blizu Laškega se je nahajal tudi otrok drvarja Berigiša, Konstantin. Ko je začelo neko drevo padati, je otrok preslišal svarilni glas. Drevo ga je zadelo in ga porlo na tla. Otrok je dobil več težkih poškodb.

Pri peči se na pol sežgal. 10 letni posestnikov sin Janez Resnik v Dobrovenem pri Laškem se je igral pri zakurjeni peči. Pri tem pa je padel na razbeljeno ploščo na peči, na kateri je obležal. Dobil je na desni strani obraza in na rokah tako hude opekline, da bi bil gotovo umrl strašne smrti, ako bi ne prihitali domači na njegovo kričanje ter ga potegnili od peči.

Padec s strehe. V ponedeljek, dne 26. t. m. je bil zaposlen pri popraviljanju strehe na hiši št. 23 v Gosposki ulici v Mariboru 46letni zidar Alojzij Grandošek. Ker se ni privezal z vrvo, je padel s strehe. Zlomil si je desno nogo in dobil težko rano na glavi. Njegov 11-letni sin, ki mu je na stehi pri delu pomagal, je tudi padel s strehe, vendar pa se je le lahko poškodoval.

Žena 30 let popolnoma slepa — spregledala. V Radenskem vrhu pri Kapeli na Štajerskem je pred kratkim spregledala žena, mati gosp. Vogrinca, nadučitelja pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, koja je bila 30 let popolnoma slepa. Nepopisno veselje, katero uživa cela rodbina, je res veliko, a največje pa za 76letno Marijo Vogrinc, katera pri spregledu ni poznala skoro nikogar svoje rodbine.

Nečloveški mož in oče. Žena zidarja Valentina Biedermanna v Jurkloštru trpi že pet let na neki pljučni bolezni, ki se je pa zadnje čase še poslabšala. Mož je prišel redkokdaj domu in dal ženi le toliko denarja, da je kupila sebi in svojem malemu otroku kaj malega jesti. V zadnjem času pa uboge žene ni bilo več na pregled. Ko so orožniki prišli, so našli ženo v brezupnem stanju med cunjami na postelji. V enakem stanju se je nahajal otrok. Mati in otrok že dalj časa nista povžila nobene stvari.

Samoumor. Obesil se je 28. svečana ob 9. uri dopoldne na drevesu v bližini Schattenwirta v Spodnji Goričici pri Celovcu 36letni Ignac Rainer, ki je vozil premog. Pri pobiranju denarja za premog pri odjemalcih za svojega gospodarja Burgstallerja je porabil zase 46 K 84 h. Vsled tega ga je zasledovala policija.

Utonila je v Sotli v bližini Rogatca pri posestniku Ogrizeku uslužbena dekla Jožefa Špilak. Ne ve se, ali se je zgodila nesreča ali samoumor.

Obstrelila se je na sencu z revolverjem, v katerem je bila slepa patrona, 27. svečana iz neznanega vzroka na svojem stanovanju v Celovcu šivilja Apolonija Mehlsack. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico.

Požar v Bučečovcih. Nedavno je izbruhnil pri Kosiju v Bučečovcih požar, ki se je z veliko hitrostjo razširil ter uničil skednje in hleve štirim posestnikom. Zažgal je po lastni izpovedi neki slaboumni deček.

Ameriške novice. V North Kearsarge-rovu v Calumetu se je ponesrečil rojak Janez Geršič. Voziček ga je z vso silo udaril po glavi in na mestu ubil. Ranjki je bil star 44 let ter zapušča vdovo s šestimi nepreskrbljenimi otroci. Bil je rojen v Ručetni vasi, fara Črnomelj. — Vlak je povozil na železniški progi v So. Brooklynu Slovenca Ignacija Grm, ki je bil na mestu mrtev. Ranjki Grm je bil star 53 let. Zapušča ženo in tri otroke. V Ameriki je bil 15 let. Doma je bil iz vasi Les na Dolenjskem. — Slovenec Ivan Jeršina, doma iz vasi Udje, fara Št. Jurij na Dolenjskem, je delal v rudotopilnici v Murrayu, Utah, a nesreča je hotela, da je ravno imel opravljati delo blizu velikega kupa strjene kuhane rude. Velik in težak kos rude se je odtrgal in valil proti Jeršini, katerega je vrgel približno sedem čevljev globoko. Čez eno uro je umrl. — V Ameriki umrli Slovenci: V Clevelandu je umrl Slovenec J. Sokolič, star 35 let, in sicer za pljučnico. Bolehal je samo nekaj dni. Pokojni je prišel pred štirimi leti s soprogo v Ameriko. Ranjki je bil doma od Bodišča pri Kranju. Istotako je tudi v Clevelandu umrl Slovec Ivan Longar. Ranjki je bil doma iz Žužemberka, star 25 let in bival kakih 10 let v Ameriki. Zapušča vdovo in enega otroka. — V South Lorainu, P., je umrl Slovenec Josip Lozar.

Bogat blagoslov. V Solkanu je 32-letna delavčeva žena Marija Zais, ki ima že 14 otrok, povila popolnoma zdrave, krepke trojčke.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

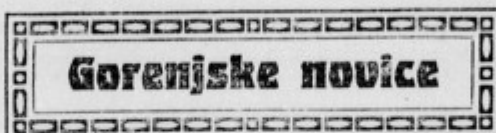
Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

g Iz tubinjske doline. Gospod urednik! Mislili si boste, da je Tuhinjska dolina popolnoma napredna, ker že dolgo pogrešate v vašem listu kak dopis iz naših krajev, medtem ko v »Sloven. Domu«, kar mrgoli od tod dopisov, da se v enem listu kar dva zaporedoma nahajata. Ali menite, da se vsi ti dopisi prirejšajo tu, da vse pišejo žuljave roke naših ljudi? Kaj še! Nekateri Tuhinjci pošljejo v Ljubljano par ogrizkov, le-ti se tam razmlinčijo, zabelijo in vtaknejo v list s tako lepim imenom. S tem listom se je preplavljala naša skrita in mirna dolina v toliki obilici, da so kmetje dejali: »Ljubljancje morajo imeti dokaj denarja, da nam tako lepo tiskan list pošiljajo v tolikih izvodih kar zastoj.« Letos pa se čuje koncem teh dopisov le ponižna opomba: Pošljite nam kronice, pa kaj, ko te padajo, kakor pravijo, v nikdar site žepe in bisage duhovnov. — Posebno pa so se razvneli ti gospodje v predzadnji številki omenjenega lista zaradi volitev v trgovsko in obrtno zbornico. Imenoma se naštevajo oni možje, ki so dali svoje glasove za kandidate, katere je postavila S. L. S. Kako zabavljajo čez nje, češ, da ne zna večina njih brati in pisati, ko je med naštetimi le eden, ki se ni mogel priučiti pisanja, ker v kraju, kjer je bival v otroških letih, še ni bilo šole. Gospodje, ali nehotite in nevede delate za nje reklamo, jih priporočate in kličete v dolino: Svoji k svojim! Povejte, kdaj in kam je sklical župnik shod teh volilcev? Kako pa so se za to volitev zanimali kamniški lovci, ki so malo pred volitvami na vse zgodaj zapustili svoje mehke pernice in prihiteli v dolino še pred dnem. Seveda so se jim tu pridružili domači po-

gonjiči. To je bilo vrvenje in delovanje in pridobili so le nekoliko glasov, od enih tudi s tem, da so dejali: »V Smartinu volijo vsi z nami!« Ako se za te volitve tolikanj zanima ljubljanska gospoda, ako pisarijo v ta namen advokatje, pa bi duhovnik ne smel ljudem svetovati, koga naj volijo? Župnik seveda pri teh dopisih dobiva večino udarcev, očita se mu starost. Tudi dopisnikom jo iz srca privoščim, pa saj jo tako mladi in čvrsti že imajo, kar se kaže pri njih v tem, ker skoraj v eni sapi eno in isto reč tolikrat ponavljajo. Ubogi ranjki tuhinjski konsum, kolikokrat si paradiral že v »Slov. Domu«! Pa povejte le enega kmeta, ki bi bil po njem kaj izgubil, le enega trgovca, ki bi bil po njem oškodovan! Pač je ravno konsum ustanovil in podprl trgovino »mežnarjeve Ivane«, katera dobro uspeva. — Cerkvena zgodovina pripoveduje o krščanskem učitelju Kasijanju, katerega je rimski sodnik obsodil v smrt in ga prepustil zvezanega njegovim učencem, ki so ga s svojimi jeklenimi pisali mučili, zbadali in umorili. Kako je bolelo to moža, ko so ga počasi morili njegovi učenci! Kaj je proti temu zbadanje s peresi in mzanje s črnolom! Za vso to ljubeznjivost pa želi napadani domačim in vnanjim učencem: Bog vas blagoslovi in vam daj obilo sreče in uspeha pri vaših pravih poklicih!

g Iz železnikov. Menda takega volilnega boja, če izvzamemo Ljubljano, še ni videla kranjska dežela, kakor je bil boj ob občin. volitvah v Železnikih. Liberalci so napeli prav vse sile in moči, da izrgajo občino iz rok S. L. S. Noben pripomoček jim ni bil preumazan. Ko so videli, da ima gospod župnik večino ljudi za seboj, so začeli agitirati z župnikom, češ, tudi mi ga bomo vsi volili, on bo dobil največ glasov. In tako so delali liberalni prvaki, ki drugače župnika preklinjajo in bi ga najrajše vtopili v žlici vode. Obetali so delo pri Sokolskem domu, grozili z odpovedjo dela, pošiljali darila za gotove hiše, stiskali roke in se kazali kot prave pravcate očete revnega železnškega ljudstva. S. L. S. je napravila v nedeljo dne 25. februarja političen shod. Prišla sta poslanca gospod Jarc in gospod Demšar in pa tukajšnji rojak gospod dekan Koblar. Liberalni generali se shoda niso upali udeležiti, svojih pristašev iz prostega naroda pa niso pustili na shod, ker so se bali, da bi jim shod ne odprl oči in jih ne izneveril liberalnim tiranom. Kljub temu je bila šolska soba polna naših pristašev. V nedeljo zvečer pa je bilo povabljenno vse, kar liberalno diha, v Thalerjev salon, da bodo tam dobili podpisane glasovnice, katere so jim bili generali vse popred že pobrali. Kaj ne, lepa volilna svoboda! In šli so liberalna čeda, kakor grede ovce v hlev. In tam se je pilo in jedlo in agitiralo, seveda vse ne zastoj, ker nekdo je gotovo vse plačal. In nato so se vračali »zavedni« volilci proti domu, samo cesta je postala med tem časom malo ozka. Liberali

Otrokom najboljša!

To je in ostane:

Kathreinerjeva

Kneippova

sladna kava.

Kathreinerjeva krapji male in povzročuje, da mleko prija, kjer bi se samo upiralo.

Kathreinerjeva prinese snacco in hišo

ni agitatorji pa so švigali okoli še do 11. ponoči. Mi smo vse to opazovali in premišljevali, kaj bo iz vsega tega. Napolnil je dan 26. februarja, dan volitev za občino Zelezniki v letu 1912. In zopet so se zbrali »zavedni« volilci pri Thalerju, kakor je bilo naročeno in pa pri Korlnu. Vsak je dobil golaž, eno vržinko ali cigareto, nekaj kruha, sploh, kar je poželet — **seveda je bilo vse zastonj**, kakor to veleva § 4. volilne svobode in pa zlato za prazen ljudski želodec goreče liberalno srce. Nato so pa odkorakali »zavedni« volilci »in corpora« po štirje v eni vrsti v županovo hišo na volišče. Bila jih je cela vojska čez 60 mož z golažem v želodcu in glasovnico v mavhi. Vsak liberalni kaprol pa je imel pod komando kakšnega omahljivca, da ga ne pusti izpred oči in ga pepelje na volišče. Kaj ne, izborna organizacija. Ko bi se šlo za Tripolis, bi ga bili gotovo vzeli, toda šlo se je za Zeleznike. Mi smo to videli in se vpraševali: »Kaj bo?« Liberalci so si bili zmage popolnoma svesti in že je bilo vse določeno, kam pride čipkarska šola in kako bodo pometali »klerikalne gostiše« iz občinske hiše, liberalne ženske so si že celo zelnik razdelile med seboj. **Osem glasov imamo večine**, to je kakor pribito, natančno smo šteli. In začela se je volitev. Enemu naših so s silo hoteli iztrgati glasovnico iz rok, drugega so pa mikastili in ga previzitirali do kože, da se je ves tresel strahu. In končano je bilo oddajanje glasovnic in začel se je skrutinij, toda gorje! V tretjem razredu **osem glasovnic premalo** za liberalce. V drugem razredu pa premalo še veliko več! Zdaj so pa zagnali liberalci krik: »Zmaga je naša, goljufija pa vaša!« In to samo zato, ker je volilna komisija postavno zavrgla par liberalnih neopravičenih glasov. In sedaj se tolažijo s pritožbo in prerokujejo, da bodo po veliki noči zopet volitve in da takrat gotovo zmaga jo in požeeno je občine gospoda župnika in si naroče patra in kaplana. No, bomo videli. Mi se ne bojimo, ker je navadno narobe res, kar trdi liberalce. Nas tolaži zavest, kar jih je volilo z nami, so vsi naši iz prepričanja, z napredno stranko pa jih je gotovo polovica, ki so našega mišljenja in prepričanja, pa so bili samo zapeljani od liberalnih sladkih besedi ali pa oplašeni od njihovih groženj. — Kako je že rekel rajni g. Jos. Levičnik? Takole: »Ko bo ljudstvo postalo zavedno in spoznalo železniške prvake, ne bo jih več volilo.« In ta čas je prišel. Hvala Bogu, da je prišel! Tebi, dobro in zavedno ljudstvo, pa čast!

g Iz Žabnice. O priliki plesa v Vinčarjevi gostilni v Srednjem Bitnjem, župnije Šmartinske pri Kranju, je dne 4. februarja zvečer delavec Janez Šilar zaklal v trebuh 26letnega miroljubnega tanta Janeza Zihlerl, posestnikovega sina iz Spodnjega Bitnja tukajšnje župnije, ki je čez dva dni potem umrl, ker so mu bila čreva prerezana in je nastopilo gnojno vnetje. C. kr. deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo »klav-

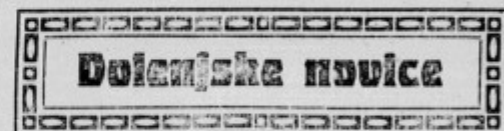
ca« na dva in pol leta težke ječe. Pač žalostna posledica pogubnega plesa! — Pred nedavnim si je po neprevideznosti prestrelil neki fant s samokresom levo roko, neki drugi si je pa roko v gozdu poškodoval. — Za stalnega nadučitelja na naši dvorazrednici je imenovan dosedanji začasni vodja gospod Leopold Ažman. S 1. marcem je nastopila svojo službo pri nas gđ. Iv. Cegnar, dosedaj definitivna učiteljica in šolska voditeljica v Vrhpolju pri Moravčah. Provizorična učiteljica gđ. Karla Zupančič je od nas premeščena v Križe pri Trziču. — V izobraževalnem društvu se pripravlja prvokrat žaloigra »Vestalka«, na katero že sedaj opozarjamo.

g Nevlje pri Kamniku. V Nevljah so se vršile dne 23. julija 1911 občinske volitve, pa so bile razveljavljene. Dne 14. februarja 1912 pa smo imeli drugič občinske volitve, ki so se vršile pri dosedanjem županu g. Matiju Spruk na Hribu. Zoper te volitve je zopet vložena pritožba. Naj že enkrat zavlada mir med posameznimi vami in edinstvo zaradi kandidatov v občinski odbor neveljski! — Dne 2. marca smo spremili k večnemu počitku pokojnega Jakoba Sušnika; bil je nekaj gozdarski oskrbnik pri baronu Apfaltrernu na Križu. Bil je dober svetovalec v marsikateri bolezni. Naj v miru počiva veren mož in plačilo vživa!

g Vrhpolje pri Moravčah. S tužnim srcem poročamo, da nas je v petek zapustila naša učiteljica g. Ivanka Cegnar. Bila je od vseh ljubljena in vsi jo bomo pogrešali, posebno pa me dekleta. Zagotovljena naj bo, da ji bo v naših srcih ohranjen trajen spomin. V duhu jo spremljamo in ji želimo toliko uspehov v novi službi, kot jih je imela pri nas, me pa je ne pozabimo.

g Moravče. Računski zaključek liberalne posojilnice imamo v rokah. Med tem ko so se lansko leto postavljali in govorili o velikanskih vsotah, ki jih imajo različni vlagatelji vložene, so letos izginile. Izginila je hranilna vloga št. 1678, ki je znašala 32.513 kron 88 vin., izginila hr. vloga št. 1800 s 30.116 K 22 vin., ni je več hranilne vloge št. 1895 s 44.845 K 2 vinarja, izginila je številka 1920 s 30.113 kron 26 vin. Pa pravijo, da jim samo moravški klerikalci ne zaupamo, tudi drugi ne, kakor se vidi, ker so vse te velikanske vsote vzdignjene. Naredi naj si torej vsak svojo sodbo, po kateri naj se potem ravna. Tomana pa pozivljemo, da naj odgovori, če je te vsote izplačal in se držal odpovednih rokov. — Liberalna posojilnica strážansko dela za kmeta. Če kdo želi posojila, se ga mu po možnosti dovoli, toda plačati mora 6 do 6 in pol odstotka obresti, to se pravi od 100 K se zahteva vsako leto 6 do 6 in pol K obresti. Ali je to delo za ljudstvo? — Na občnem zboru liberalne posojilnice so bili zastopani različni stanovi, kaplan, učiteljstvo, kmetje in otroci, finančar in obrtnik, še celo žandar. Toliko za danes.

g S Trate v Poljanski dolini. S sv. misijonom, kateri se je z veliko udeležbo vršil na Trati od 14. do 21. prosinca, sta se bavila seveda po liberalnem kopitu »Slov. Narod« in »Slov. Dom«, kar pa ni prav nič novega, novo je, da liberalni dopisnik ni slišal nobene misijonske pridige; spoved mu je deveta briga in vendar hoče o vsem tem več vedeti nego tisti, ki so slišali vse misijonske pridige, opravili sv. spoved in večkratno obhajilo. Po liberalnem kopitu trdi, da ta misijon nima uspeha. O sebi in svojih liberalnih tovariših se pač ne moti; lagali so pred misijonom in lažejo po misijonu, kar se sliši kot nekaka jeremijada, ker so pri občinskih volitvah tako strašno propadli. Če liberalni dopisnik v resnici hoče igrati vlogo nekakega liberaln. evangelista, naj najprvo nekatere svoje tovariše pouči sledeče: 1. Če bodo lagali, bodo postali v resnici »Stranka lažnjivih kljukcev«. 2. Če so res napredni in izobraženi, naj ob zabavljanju ne rabijo tako surovih izrazov kot mestne barabe. 3. Če so res »dobri kristjani«, naj svoje verske dolžnosti opravljajo vsaj za silo in naj ne zabavljajo zoper cerkvene odredbe, drugače so sami s seboj v velikem nasprotju. 4. Liberalci se hvalijo, mi smo za »mir«. Vprašamo, kdo je ob zadnji občinski volitvi trosil laži in hujskal z namenom vzeti zaupanje kandidatov S. L. S.? Kdo je tekal od Ponceja do Pilata, od sodnje do advokata, ob priliki neke kupčijske pravde med njegovimi sorodniki? Ali ni bil to tisti mož, ki toči čez policijsko uro in prireja plese brez licence? Tu naj pokaže svojo miroljubnost, ne pa v hujskariji!

d Iz št. Vida pri Zatičini. V zahvalo za prvi liberalni lažnjivi napad v umazanem »Slovenskem Domu«, kar mi je v dokaz, da sem na pravem potu za ljudsko delo, darujem 20 K ljudski knjižnici v št. Vidu. — Janez Miklavčič, kaplan v št. Vidu.

d Iz št. Vida pri Zatičini. Umrl je pretekli četrtek, dne 22. m. m., v št. Vidu pri Zatičini Franc Medved iz št. Jurja, oče g. župnika Janeza Medveda in stric gospoda župnika Antona Medveda. Rajni je bil dobrosrčen, vesel mož v družbi, pa tudi veren kristjan in zvest pristaš Slovenske Ljudske Stranke. Dosegel je lepo starost, ker junja letos bi spolnil 80 let. Mir njegovi duši! Znancem, posebno duhovnikom, se priporoča v blag spomin. — V št. Vidu dobimo s 1. marcem tudi novo poštarico, ker je dosedanji poštar, gospod Kristan, ki je čez 30 let opravljal pošto, stopil v pokoj.

d V št. Vidu pri Zatičini smo tako srečni, da imamo trgovino, kjer se silno vneto ponuja in vsiljuje liberalni »Slovenski Dom«. Tam se tudi zmer-

jajo neliberalci s »farškimi podrepniki« in podobnimi znamenji olike. Ali se še kaj spominja, kakšne mu je povedal pred kratkim nek mož v Št. Vidu? Če ne bo miru, znamo še kaj pobrskati. — Nekemu žejnemu liberalnemu otročaju se zdi posebno za malo, kakor milo toži v zadnjem »Slovenskem Domu«, da mu šentviška kaplana nikoli ne zalijeta žejnega grla s »sladkim« primskovškim vincem; tudi po zlati kapljici v Petrušnji vasi se mu cedijo sline. Toda šentviški kaplani bodo, kolikor jih mi šentvidci poznamo, gotovo toliko prijazni, da žejni duši ne bodo odrekli kozarca najboljšega, posebno, ker dobro poznajo velikaša s kačo v žepu, katere rep sega celo do kapljanje, kljub temu, da se razume na razne umetnosti in patente. Torej le korajžo!

d Iz Velikega Gabra pri Št. Vidu. V drugič smo že imeli občinske volitve. Ker ljudje niso udarjeni s kurjo slepoto, da bi šli za raznimi liberalnimi oštirji, so si izvolili same poštene krščanske može, pa tudi dobre gospodarje, katerim je blagor občine na srcu. Izmed liberalcev je en sam prišel »skozi«, to je v podobčini Gaber. Seveda to nekaterim intrigantom, komijem, kuščarjem, grmom itd. ni po volji, pa se že bodo morali, če tudi neradi, vdati v svojo usodo. Kaj res mislite, da bodo pri nas kaki skriti in očitni liberalci gospodarili, ko na celem Kranjskem tako propadajo! Naj le preklinjajo domače duhovnike, katerim bi v marsikakem oziru morali biti hvaležni, kupujejo glasove, četudi po 10 kron kot doli ob Temenici pri Praprečah in drugod, naj le groze, kakor hočejo; ljudje se za njih vpitje toliko zmenijo kot za psa, ki bevška v človeka na cesti. Samo toliko naj pazijo, da ne bodo imeli opraviti s sodnijo radi podkupovanja glasov in grožnje radi volitve. Priče so na razpolago. Ali še ne poznajo postav radi volivne svobode? Seveda liberalci so povsod zadnji. Potrpežljivosti pa tudi mora biti enkrat konec, ker liberalni strahovladi je odklenkalo enkrat za vselej, naj se liberalci na glavo ali berglje postavijo.

d Zaplaz. Po vsem Kranjskem, posebno pa po Dolenjskem in Spodnjem Štajerskem, je znana božja pot Matere božje na Zaplazu. Pred tremi leti je obhajala stoletnico. Sicer prostorna cerkev je bila tako zidana, da se ni dala popraviti. Zato se je leta 1906 začela zidati nova cerkev, ki se bo dozidala zgolj iz prostovoljnih darov. Ti darovi pa prihajajo tako počasi, da cerkve do danes ni bilo mogoče dodelati. Ladjica cerkve in pevski kor sta izdelana, ne pa prezbiterij in zvonika. Tudi notranje opravke manjka še vse. Da se delo v kratkem času izvrši, je podpisani župni urad poprosil deželno vlado, da bi dovolila nabiranje darov po onih okrajih, od koder dohajajo božjepotniki na Zaplaz. Odločili so se trije posestniki, ki bodo darove za Zaplaz nabirali in deželna vlada jim je izdala

dovoljenje. Ker bi se pa morda tudi kak nepoklican človek domislil v ta namen darove nabirati in zase porabiti, zato prosim, da se dobrotniki ozirajo le na takega nabiralca, ki se skaže z od deželne vlade izdano knjižico, v kateri je fotografija dotičnega nabiralca. Tem možem, ki so se iz navdušenja za cerkev Matere božje odločili za ta težaven posel, pa smemo popolnoma zaupati. Prispevajte, dragi dobrotniki, za to Dolenjcem in Štajercem tako drago Marijino cerkev, da jo moremo to in prihodnje leto popolnoma dodelati. Marija, nebeska kraljica, pa naj Vam vsak dar stoterno povrne. — Župni urad Čatež pod Zaplalom, dne 26. februarja 1912. — Henrik Povše, župnik.

d Iz Prečine. Toliko vpitja in hruma so napravili naši prečinski liberalci, kakor bi jih zadela bogve kako velikanska nesreča, ko jim je povedal par poštenih naš »Domoljub«. Kar celo škrtajo z zobmi, da si jih kdo upa postaviti pred svet v njihovi polni luči. Kar trumoma se zbirajo pri liberalnem paši v »bezgavškem grabnu« in tuhtajo razne dopise v »Slov. Dom«. Toda naj se umiva zamorec kolikor se hoče, črn bode vedno in takisto tudi naši liberalci. Kdo neki je bolj izsiljeval od ljudi pooblastila kakor oni sami. Navedlo bi se lahko na stotine slučajev. Liberalni očka, ki so prav zelo podobni trgovcu s prašiči, zbirajo vsak ponedeljek svoje učence v Novem mestu ter jih uče, kako naj agitirajo in farbajo ljudi. Pa če bodo ti učenci posnemali svojega učitelja, jim bode slaba predla. Res so tile tički prebrisane glave, na vse mogoče načine se znajo prilizovati ljudem, da bi si dobili kaj več pristašev, vendar bo pa le njihov trud zaman, pa čeprav poje »kus« na Vrhu in ropota »gusti« v grabnu! — Belokranjsko železnico začno menda graditi v kratkem, ker delavci prihajajo od vseh strani. Pa vse gre zelo počasi, kakih večjih priprav ni še nikjer nič, čeprav bi se že lahko gradilo, ker je tako ugodno vreme.

d Škocijan pri Mokronogu. Poštni vpokojeni študent, ki je brez vsakega dela vse štiri letne čase, ni več — pomislite — ni več liberalcec. Kajti tako pravi modra glavica: Liberalna stranka nima več prihodnosti. Zato se je on slovesno razglasil za socialnega demokrata. Kakšna izprememba! Samo škoda, da je poštna stvarca tako brez pomena. Kajti nazadnje je čisto vseeno, če on svojih sedem nedelj, ki jih ima vsak teden, prespi kot liberalcec ali pa kot socialni demokrat.

d Trebnje. Zanimiva tožba. Krčmarji v trebanjskem okraju so prevzeli sami dac. Za načelnika je bil izvoljen znani Alojzij Šlajpah iz Velike Loke. Že pet let ni bilo računov, vsi srečni krčmarji so bili prepričani, kako zakup dobro stoji, ker so prodajali, da je bilo veselje. Kar se raznese letos glas, da manjka za leto 1911 8000 K denarja. Pri pregledovanju se je izkazalo, da so imeli dohodkov leta 1911 od vsega daca

20.709 K 6 vin. Primanjkljaj je znašal 5238 K 58 vin. Ker so se vsi zavezali, da bodo izgubo in dobiček nerazdelno trpeli, je tirjal Šlajpah od gostilničarjev povrnitev škode. Toda gostilničarji pravijo, da g. Alojzij Šlajpah sam ni plačeval nobenega daca. Knjige za prejšnja leta, ko je bilo več dobička, so izginile, menda pri načelniku, ki jih je imel spravljene. Ker niso hoteli plačati, je dal Šlajpah zadevo odvetniku Globelniku v Rudolfovem, ki je poseben prijatelj tukajšnjih liberalcev. Krčmarji pa so izročili tožbo dr. Slancu. Vse liberalne glave so prizadete. Od Pavlina v Trebnjem hočejo kar 900 kron. Potem se vrstijo Bulc na Mirni in vsi drugi napredni vodniki. Čudno! Ravno po teh liberalnih gostilnah se je največ govorilo o umazanosti naše stranke, o bobnu, ki pride čez naše zavode, o duhovnikih, o vseh nerodnostih, ki so jih sami iznašli. Zdaj se pa med sabo kavsajo in kažejo svoje gospodarstvo v lepi luči. Tudi boben se bo enkrat oglasil, pa ne pri naših zavodih. Pravda se bo vršila dne 9. marca dopoldne v Trebnjem.

d Št. Janž. Na pustno nedeljo so zopet Sokoli napadli brate Orle, ko so stopili v neko gostilno, ne vede, da se notri nahajajo Sokoli. Ker je bilo notri tudi več poštenih ljudi, niso ti tiči nič opravili pri Orlih. Končno so se lotili celo Zupanove matere iz Podboršta radi tega, ker ima dva sina pri Orlih. Češenski Sokol ji je vrgel poleno v čelo in jo težko poškodoval. Pač lepa vzgoja češenskih Sokolov, ki doprinašajo take sadove! Pa menda vendar Češenčani niso ponosni na tako hrabrost svojih sinov, kakor je opisana?! Skrbe že prav malo, da bi njih otroci obiskovali cerkev in se dostojno obnašali. Veliko več jim je mar, da se širi protiversko društvo in časopisje. Za svoje delo bodo prejeli tudi primerno plačilo!

d Št. Rupert. V zadnji številki »Slovenskega Doma« je med dopisi iz Št. Ruperta tudi nekaj o plači organista in cerkvenika čitati. Podpisani so torej čutim dolžnega, da tukaj očitno izjavim, da jaz nisem s tem dopisom v nobeni zvezi in je prišel v javnost popolnoma brez moje vednosti. — Dalje se tam nekaj namigava in bere, kakor da bi tukajšnji č. gospod kaplan Ivan Štrajhar organistu ne odrahtoval in ne dajal, kar mu gre in kar zasluži, in na to tukaj javno rečem, da kar dobi gospod kaplan plačanega, tudi organistu plača, kar pa ne dobi, tudi ne da; kjer nič ni, ne more se nič dobiti. Toliko torej resnici na ljubo. — Št. Rupert, dne 26. februarja 1912. — Josip Cimerman, organist.

d Vinjivrh. Dne 13. svečana so se vršile občinske volitve. Hud je bil boj. Nasprotniki so si na vse mogoče načine prizadevali, da bi vsaj enega svojega pristaša v odbor spravili, pa vse zastoj. Vse njihove agitacije, prošnje in sile niso nič pomagale. Zmagala je S. L. S. z ogromno večino glasov v vseh treh razredih. Volitev župana in treh

svetovalec se je pa vršila dne 25. svečana. Zupanom je enoglasno izvoljen prejšnji župan Štefan Kočevar, svetovalec pa Anton Oven, Janez Pečavar in Martin Klemencič.

d Gradac. Nekateri naši občinski odborniki so res blage duše. Oni ne skrbijo samo za »napredek«, temveč tudi za razveseljenje svoje občine; samo, da ne znajo, kje se začinja in kje se konča spodobnost. Na pustni torek so si preskrbeli maskare, ki naj bi žalile in zasmehovale poslance S. L. S. in gradaške pristaše te stranke. — Te gradaške sokole, ki so kot take maskare še na pepelnico poskakovali po gradaških cestah, le obžalujemo, zato ker so brezmiselno orodje in igrača gradaških liberalcev. Tem občinskim obetom pa, ki so to komedijo aranžirali, kličevo — sram vas bodi, neolikanci! — Pravijo, da čim starejši človek, tem pametnejši; toda pri starem Gvardijanu je ravno narobe. Mož je že star 83 let in kljub svoji starosti je on povsod, kjer liberalci volijo, pijejo in pojejo. Na pustno nedeljo se mu je pa ponesrečilo. Ko je šel v Mazelletovo dvorano, se je na kamenitih stopnicah prebrnil in tako težko poškodoval, da bi to bila mogoče njegova smrt, če ne bi mu bili hitro kri ustavili.

d Iz Kcstela. Pri nas so ljudje kakor lastovke. Ko pride jesen, pa se začno seliti: ta sem, oni tja, skozi celo zimo s trebihom za kruhom! S tem namreč, kar si je čez leto pridelal, ne more preživiti sebe in svoje družine. Doma pa pozimi ni nobenega zaslužka. To velja tako za kmetja kakor za obrtnika. Tovarne ni druge kot ena parna žaga v Petrinji, ki ima pa toliko ljudi na izbero kot fižola. In tako pride, da edino kostanjarji in krošnjarji zaslužijo kak krajcar in tako odpomorejo največji revščini. Prejšnje čase je tudi iz Amerike prišlo kaj denarja, sedaj pa ta vir vedno bolj usahuje, ker so se onstran luže razmere tako zelo poslabšale. Huda je tudi za delavca; ob lepem vremenu se vjame kje kako žrnado k večjemu po 60 kračarjev na dan; ko pa ni silnega dela in ob grdem vremenu pa gleda čez prste in poslušala žalostno pesem svojega lačnega želodca. Saj ljudje so vneti za poljedelsko delo, pa kaj pomaga, ker so kar trije na posestvu, ki more komaj enega preživiti. Naj torej merodajna gospoda misli na to, da se v naše kraje upelje kako podjetje, ki bi ljudem dalo prilično, da bi si ložje zaslužili svoj vsakdanji kruh. Naše zapuščeno ljudstvo je vredno, da se kaj stori zanj v tem oziru.

d Radeče pri Zidanem mostu. Občinske volitve se ne bodo vršile dne 14. marca, kakor je poročal zadnji »Domoljub«, ampak v petek dne 15. marca. Volitev bo v občinski pisarni od 8. ure zjutraj do 4. ure popoldne. Kdor voli v prvem razredu (bele glasovnice), naj zapiše sledeče gospode odbornike: 1. vitez pl. Gutmansthal, graščak na Dvoru. 2. Ferdinand Piatnik, posestnik tovarne, Njivice. 3. Dr. Alojzij Homan,

zdravnik, Radeče. 4. Matija Kržan, posestnik, Vrhovo. 5. Simončič Janko, gostilničar, Radeče. 6. Zidar Jakob, posestnik, Gorelec. 7. Breznikar Janez, posestnik, Jelovo. 8. Strniša Anton, posestnik; Žebnik. Namestniki: 1. Sotlar Anton, trgovec, Radeče. 2. Medvešek F., mizar, Radeče. 3. Strnad Ferdinand, posestnik, Brunk. — Za drugi razred (modre glasovnice): 1. Laharnar Fr., posestnik, Dobrova. 2. Medvešek Janez, Podkraj. 3. Rozman Franc, posestnik, Radeče. 4. Simončič Janez, posestnik, Hotemež. 5. Rižnar Jakob, župan, Radeče. 6. Petrnal Miha, posestnik, Dobrova. 7. Povše Martin, posestnik, Žebnik. 8. Rant Franc, nadučitelj, Radeče. Namestniki: 1. Ravnikar Jurij, gostilničar, Radeče. 2. Sotlar Janez, posestnik, Log. 3. Plazar Martin, posestnik, Brunška gora. 4. Kranjc Janez, posestnik, Gorelec. Za tretji razred (rdeče glasovnice), gospodje: 1. Ravnikar Josip, posestnik, Njivice. 2. Simončič Anton, posestnik, Brod. 3. Podlesnik Maks, trgovec, Radeče. 4. Kranjc Janez, posestnik, Vrhovo. 5. Hiersche Franc, župnik, Radeče. 6. Šketako Ignacij, posestnik, Močilno. 7. Knavs Fr., Jelovo. 8. Mavc Janez, posestnik, Praprotno. Namestniki: 1. Novak Anton, posestnik, Njivice. 2. Mrežar Franc, posestnik, Radeče. 3. Kožar Matija, posestnik, Vrhovo. 4. Sotlar Franc, posestnik, Žebnik. V tem odboru so zastopani vsi stanovi, ker mi smo pripravljene iti skupaj z vsakim, komur je za resno delo v občini. Gospoda Piatnik in Gutmansthal sta bila že dosedaj v odboru kot virilista. Ker plačujeta največ davka v občini, je popolnoma pravično, da bosia imela tudi še znaprej besedo pri občinskem gospodarstvu. Zato se ne dajte begati. Ne verjenite praznim obljubam liberalcev, ki niso še nikdar nič storili za vas. Vsa pojasnila glede volitve dobivate v Narodnem domu že pred volitvijo in na dan volitve. Pridite gotovo vsi o pravem času na volišče, da tembolj stremo liberalno nasilstvo.

d Iz Žužemberka. Lepo smo obhajali pustne dneve 40urno pobožnost v naši tarni cerkvi. Izvanredno lepo vreme, vneti govori gg. misijonarjev in lepa priložnost za spoved je privabila vsak dan prav obilno množico ljudstva iz domače kakor tudi iz sosednjih župnij v našo lepo ozaljšano cerkev. K svetim zakramentom jih je pristopilo toliko, da je bilo zares ganljivo. Istčasno je pa seveda tudi nori pust imel svoje častive v podobi prismojenih in ostudno našemljenih maskar, ki so strašile po trgu. Nekateri so že tako šemasti, da ne morejo strpeti, da se ne bi tudi drugim kot šeme kazali. Najbolj žalostno je, da se dobijo celo možje in žene, ki se ne sramujejo takih prismojenih in norijo našemljeni okoli. Ubegi otroci takih starišev, kako spoštovanje bodo imeli do njih! Tudi se nam zdi, da trg ne pridobi ravno na ugledu, če ljudje, ki prihajajo iz okoličnice k 40urni pobožnosti, vidijo, kako ti norci onečlašajo to pobožnost. Nam se

le čudno zdi, kako da ogromna večina modrih in dobrih tržanov sama ne nastopi proti tej grdi razvadi in jo zatre. Najostudnejše pa je, kar so počenjale te pustne šeme na pepelnico sredo. Zares, prava sramota za trg, da trpi tako žaljenje verskega čuvstva in tako podlo norčevanje iz resnega, postnega časa! Koliko pohujšanja za otroke, na katere menda te šeme nalašč prežijo pred šolo, da se po končanem pouku takoj vsujejo za njimi. Treba bo merodajnim krogom z odločno roko poseči vmes, da se naš pošteni trg otrese sramote, ki mu jo prizadeva ta pijana in surova fakinaža. Seveda bi bilo pa najprej treba pošteno za ušesa prijeti tiste, ki tem norcem dajejo potuho ali jih naravnost hujskajo in v ta namen napajajo. — Lep pogreb smo imeli v soboto, dne 24. pr. m. Spremili smo k večnemu počitku mladega Pehanitovega Franceljna, nadebudnega dijaka tretješolca iz spoštovane rodbine Fr. Pehani. Rajnki je bil silno blagega in tihega značaja in največji up starišev, ki jim je bil edini sin in vsled tega dolčen naslednik v obširnem gospodarstvu. Toda nemila smrt ga je pokosila v cvetju mladosti in zadala britek udarec njegovi rodbini. Gotovo je bilo lete v tolažbo splošno sočutje, ki se je pokazalo v obilni udeležbi pri pogrebu. Pokopal je rajnkega ob spremstvu domačih duhovnikov njegov veroučitelj gospod profesor dr. Ažman iz Novega mesta, odkoder je prihitel tudi gospod profesor dr. Gorjanc kot razrednik rajnkega in skoro vsi njegovi sošolci, ki so tudi z lepimi vencji pokazali, kako jim je bil rajnki drag in mil. Naj mu bo lahka zemljica, saj se, dasi še tako mlad, ni prav nič bal iti počivat pod njeno odejo!

d Popotnik iz Mirne doline. Imenitno so jo pogodili liberalci v Boštanjju. Če bodo še enkrat volitve, pravijo, ne bo smel nobeden hoditi okoli, ampak samo žandar bo hodil pa še eden z njim. To bi pa bilo nekaj; žandar in en liberallec z njim. Kaj, Vovk! — V Tržišču imajo pa sedaj nekega učenjaka. Pravi namreč, da se cerkev rabi za vse druge namene, samo za Jezusov nauk ne. To bi še ne bilo nič posebnega, saj vsi vedo, da to ni res. Ampak to-le je nekaj, ko pravi: »Moja hiša je hiša molitve, in vi ste jo storili jama razbojnikov.« Pa kar pove, kje je to zapisano: Marka v 11. pogl., 17. vrsta. — Jaz sem že te besede velikokrat slišal v cerkvi, nisem si pa zapomnil nikoli, v katerem poglavju in v kateri vrsti so zapisane. Jaz si tega ne morem drugače misliti, da mora biti to kakšen študent, ki doma dolgčas prodaja, pa gre v svoje šolske bukve gledat te številke. Morebiti bi bilo pa dobro, če bi liberalčkom napisal tudi, kaj je zapisano v 18. poglavju, 15. vrsti sv. Matevža, namreč: »Kdor pa cerkve ne poslušaj, naj ti bo kakor nevernik in očiten grešnik.« Cerkev ti pa ukazuje, da pusti »Slov. Domč. Ta učenjak trdi, da je Pijavčan. Najbrže je mislil reči pijavka, bodisi že da rad bite, bodisi da

— druge izžema ali pumpa. — V Mokronogu je zaupnik šentrupertskega županstva Anton Zlajpah, mesar. — V Trebnjem sem se ustavil v gostilni pri Pavlinu. Vprašal sem po časopisih, »Domoljubu«, »Slovincu« itd. Pa so mi odgovorili, da teh nimajo, ampak da imajo samo »Slovenski Dom«, »Naroda«, »Jutro«, »Dan« in podobne. Kmetje, bomo pa drugje čitali naše časopise pri kozarcu vina, če si ga že hočemo časih privoščiti.

Št. Rupert. Lep pogreb je imela M. Kopitnik, ki je bila članica Marijine družbe in podporna članica Orla. Spremili smo jo na zadnji poti zvesti v življenju, zvesti tudi v smrti. Nosili so jo Orli, spremljala vsa Marijina družba in lepa množica ljudi. Govor v slovo je pričal, da je pokojna bila zgled krščanskega dekleta. — Ogenj je bil v petek zjutraj pri pošti v Št. Rupertu. Vnelo se je pri skladišču trgovke Koželj. Požarna bramba je bila takoj na mestu, dasi je bila ura dve zjutraj. Kljub temu je neko ženšče stresalo svoj jezik nad nočnim čuvajem. — Št. Rupert. Liberalci silno jokajo in tožijo nad razvalinami svojega sleparstva pri ustavljenih občinskih volitvah. Bahali so se prej, da imajo 300 glasov odveč, pa so za božjo voljo prosilili še za pooblastila. Lahko so imeli 500 glasov več, ko so pa delali tako, da so kar obdržali vse glasovnice in izkaznice v svojih rokah, mesto da bi jih razdelili ljudem, ali pa so dali kar tiskane. Cela vas Hrastovica, Most sta dobili tiskane. Za Mokronog je menda dobil vse ne županski urad, ampak Zlajpah, kamor so jih šli nekateri iskat, dobili so tiskane. Vlada pa jim je račun prekrižala, zato tako besno vpitje po listih. Vaše zabavljanje in javkanje je desetkrat pogretna rihta, ki vam bo, ljubi liberalci, v želodcu ostala. Le pišite in grozite z zaporom, sramota ostane na vas, pa je amen. Oslepariti ste hoteli ljudstvo, deželo in državo. Kdo je tega kriv? Mi rečemo samo: Mi ne moremo zaupati sedanjemu občinskemu odboru.

d Št. Rupert. Opozarjamo oblast, da se toči pri Vidmarju na Grilovem hribu in na Veseli gori cele noči. Toči se brez koncesije vino in žganje, potem se pa razgraja, da je groza. Kje je županstvo in žandarmerija? Le godrnjajte nad poslanci, liberalni gostilničarji in drugi. Vse bomo spravili na dan! Red pa in mir hočemo napraviti in naučiti gosposke škrice, da ne bodo našemu ljudstvu v pohujšanje. Brez strahu na delo za kmečke pravice in svete zlate nauke naših pradedov.

d Iz Št. Lamberta. Dopisniku »Slovenskega Doma« še vedno ne dajo miru občinske volitve v občini Št. Lambert. Bi ne odgovarjali, ko bi pisar resnico poročal. Precej po volitvah se je zaletel liberalni teleban v župnike iz Save, Sv. gore in Št. Lamberta ter jim očital, da so pri volitvah rabili najpodlejša in najostudnejša sredstva. Mogo-

če si je mislil v svoji naivnosti, da se bode začelo takoj na to notico gospode kazensko preganjati in da pridejo v ričet. Toda nihče se ni zmenil; le Št. Lambert se je smejal in njegovo liberalno laž obsojal. Toda njegovemu sicer zdravemu želodcu sta začela nagajati gg. vaški kaplan in župnik iz Sv. gore ter mu kratila njegovo dobro spanje, ker je še vedno videl v sanjah ta dva gospoda pri najstrastnejši agitaciji. Prva njegova vizija: Oh, vse bo izgubljeno, pa kmalu se mu njegovo tolsto lice razvedri, ko vidi v drugi viziji: Vzlic temu so klerikalci propadli. Št. Lambertskega župnika v tem drugem dopisu hoče malce hvaliti. Toda kakor čujemo, hvalo tega dopisuna gospod prav hvaležno odklanja. Milostno prizna, da je ta gospod volitev precej dobro vodil, ker ni bilo g. komisarja. Kajti nihče izmed liberalcev ni imel toliko soli v glavi, da bi bil znal volitve začet, kaj šele končati! Kaj ne, liberalno dopisunče, tudi ti si nisi upalo prijeti tega dela, dasi sicer tako vsegavečen in prosvitljen. Mi smo do danes vedno mislili, da bodo šentlamberskemu župniku še vedno očitali sleparstva, najpodlejša sredstva, mogoče tudi goljufije, kakor v prvem dopisu. Pa v liberalni nedoslednosti mu priznaš, da je volilni red poznal! Mi pravi šentlamberčani tebi Nešentlamberčanu pravimo, da je gospod prav dobro vodil volitve, vam liberalcem razlagal paragrafe in se upiral vsem nepostavnostim, ki ste jih uprizarjali. Povemo ti še prav na uho: Lahko bi se bili pritožili zoper volitve, kakor smo se zoper nepostavnosti pred volitvijo. Da se nismo, pojte vprašat g. župnika in Št. Lamberta za vzrok! Lahko bi se bili pritožili zoper izvolitev župana, ker vemo za vse nepostavnosti, ki so se tudi pri tej volitvi zgodile. Pa smo pustili, ker ste izvolili, kakor sami pravite, najuglednejšega in mogoče tudi najzmogljivejšega moža za župana. Pustili smo vam to veselje, da boste mogli pokazati vi, nešentlamberški liberalci, kaj znate, ki se hvalite v »Slov. Domu«, da ste napredni in vneti za občni blagor občine! Samo radovedni smo, koliko bo po vas naprednjakih občina Št. Lambert napredovala brez kake klerikalne pomoči? Kaj praviš ti, liberalni sanjač? Nikjer ni bilo takega boja med klerikalci in liberalci, kot v Št. Lambertu, ko je vendar po izjavi samih liberalcev bil le lokalni boj med župnijo Št. Lambert kot ene stranke in med ostalim delom občine, ki spada v župnije: Sv. gora, Sava in Vače, kot druge stranke. Ti pozabljivi liberalci, ali se ne spominjaš več, da ste imeli na oni strani vi, liberalci, skupno listo s klerikalci, samo da bi župnija Št. Lambert ne dobila nobenega odbornika? Ali te ni sram, da dejstva tako izkrivljaš in tako lastnim pristašem lažeš? Povej rajši, kako ste bili vi, liberalci, iz one strani v I. razredu zvesti svojim zavznikom! Tudi v tem malem boju se vidi, da liberalci živi le od laži, zavijanj, sumničenj, potvorjenja dejstev,

hinavščine in nezvestobe! Le dobro si zapomni ti prismojeni liberalci, da imate odbornike zahvaliti le krajevno, mu boju in pa milosti nekaterih največjih klerikalcev, ki jim je bil krajevni boj ljubši, kot pa odločni skupni nastop S. L. S. Poskusite enkrat sami s samo liberalno listo, potem boste šele mogli govoriti o liberalno - napredni zmagi! Za enkrat pa morete samo govoriti le o zmagi one strani občine nad župnijo Št. Lambert!

d Zagradec. Pri nas je razpisana učiteljska služba. Za njo se poteguje neki učitelj, ki je v »Slomškovi zvezji«, drugače pa liberalci, ki je naročen na liberalni »Dan«. Naše ljudstvo takih učiteljev ne mara.

d Vače. U m o r i l je na Klancu dne 22. preteklega meseca na cesti pri Belem dnevu nekega Janeza Konrada iz moravške župnije — slepar Alkohol. Alkohol je bil možu življenje in — smrt. A to pijancev ne moti, oni pišejo naprej. Kak bo konec? — Na oklicu je bilo letošnji predpust malo parov. Na pustni torek popoldne so neodrešene vaške device slavile svoje vrste poroko kar na trgu, ker so obupale, da bi v cerkvi sploh katera prišla na vrsto. Naprednjaki seveda vere in cerkve nikdar ne sramotijo! Županova dolžnost je, da skrbi na trgu za javno nrvnost. Župan še ni toliko izobražen, da bi v tem videl sramotjenje verskih obredov. Če bo pa v šoli kak izkvarjen paglavec malo kaznovan, bo pa še več nego je res poročal sodišču, dasiravno tega ni dolžan. Kaj ne, Bog je visoko, a car je daleko! — Občinske ceste je župan 29. pr. mes. šele premeril. Kdaj bodo razdeljene? — Društveno predavanje za vse člane smo imeli v nedeljo, 3. t. m. V prekrasnem govoru je g. Fr. Tersglav obrazložil staro in vedno mlado geslo krščanskih Slovencev: »Vse za vero, dom, cesarja!« To je geslo naše Slovenske Ljudske Stranke, ki je vzcvetela iz srca in duše našega naroda ter kot stranka slovenskega oratarja priborila malemu možu vse pravice, kolikor jih ima. Samo po njenih načelih je mogoče blagonosen napredek in sreča ljudstva. Gnilo liberalstvo je pa vselej in povsod pokazalo, da je protiaavstrijsko, protiljudsko in protiversko, našemu kmetu tuje in sovražno, ker je skoziinskozi judovsko. Drugi govornik, dr. M. Natlačen, je rekel, da je naprednjaštvo ali liberalstvo kuga za vero našega ljudstva ter propad za njegovo gospodarstvo, kar s številkami dokazuje Agro-Merkur, Glavna posojilnica itd. Poslušalci, za katere je bil društveni prostor premajhen, so se navdušeni razšli, nato pa se je za Orla vršil drugi redni letni občni zbor, na katerem so načelnik in člani predsedstva poročali o mladinskem gibanju. Fantje, le neustrašeno naprej!

Notranjske novice

n **Hote-črščica.** V župni cerkvi sta med službo božjo dva fanta izgovarjala grde bogokletne besede; tako sta bila glasna, da se je čulo precej daleč po cerkvi. Verno ljudstvo se je nad tem početjem zgražalo. Deželno sodišče je obsodilo vsakega na en mesec strogega zapore. To so sadovi naših liberalnih naprednjakov. Seveda v cerkve znajo ravno tako hoditi kakor klerikaleci, tudi vero znajo nositi na jeziku, a sadove pa rodé take, kakor smo zgoraj omenili. Starši, pazite na svoje otroke, kam zahajajo v družbo! Zali-bog, da so nekateri starši tako zaslepljeni, da se za to prav malo ali čisto nič ne brigajo. — Kakor se po časopisju bere, so že večinoma po Kranjskem občinski volitve minule in so po večini odborniki pristaši naše S. L. S. To je častno za našo kranjsko deželo, pa tudi koristno, kajti le taki možje, kateri imajo v srcu trdno vero, so tudi jekle-nega značaja, nad vse cenijo svoj materni jezik, taki možje bodo delali vestno in pošteno v blagor svojemu ljudstvu, vlasti kmečkemu stanu. Zato pozor, volivci naše hoten. občine! V do-glednem času se bodo pri nas vršile nove obč. volitve, ker prve so bile raz-veljavljene; takrat možje in sploh vsi volivci naše Vseslovenske Ljudske Stranke, vsi na volišče in ne dajte se ujeti na limance liberalnih hinavcev!

n **Črni vrh nad Idrijo.** Koliko škode in koliko strupa so že prinesli naši fantje iz tujine domov! Ne moremo in ne smemo več molčati. Fantje hodijo na Nemško na delo, tam se navzamejo sovraštva proti vsem svetinjam svoje matere, nauče se pijančevanja in podivjanosti, vse to zaneso na naša poštena tla ter s satansko doslednostjo izkušajo zvoditi tudi druge za seboj. In le premnogokrat se jim to posreči! Odkod to, da se je predpustom zlasti ena vas tako žalostno odlikovala v skrajni podivjanosti in surovosti? Odkod to, da je bil spomenik dr. Fr. Lampeta v par mesecih dvakrat grdo onesnažen? Fantje, to so težke obdolžitve, pa resnične! Starši, odprite vsaj vi svoje oči in glejte, kam vodi ta pot! Poštenim fantom pa — in vas je mnogo — kličemo: Vaše mesto je v izobraževalnem društvu in v Orlu!

n **Bloke.** Veselo vihra zastava te dni po bloških planjavah in trojiških hribih. Naše ljudstvo praznuje svojo zmago pri občinskih volitvah. Splošno veselje vlada med pristaši S. L. S. Liberalci pa kolnejo in se pridušajo. Drugi pa hodijo žalostno okrog kot z vodo politi kužki. Ni čuda! Že lansko leto jih je pomedlo ljudstvo v kot. Ko je pa vlada na njih pritožbo volitve razveljavila, so upali, da se opomorejo. A doživeli so še hujšo blamažo kot prvi-

krat. Nič jim niso pomagali tiskani listki kandidatov, ki so jih delili med ljudi, nič ni pomagalo, da so črnili po Ljubljani naše moze, zastoj je tekal Lahov Francelj dan-nadan po Ravniku in trojiških hribih. Pridobil ni nič razun nekaj šnopsarjev in omahljivcev. Pošteni ljudje so mu pa fige pokazali. Gotovo bi se ne bili pritožili, če bi vedeli, da bodo tako grozovito pogo-reli. Izgubili so še to, kar so imeli. Nobe-nega odločnega liberalca ni več v odboru. Še za »mušter« ne bo nobenega. Tako se bo zgodilo na Blokah vsakemu, ki se bo zaletaval v našo S. L. S.

n **Iz Idrije.** Perutninsko društvo v našem okraju je te dni prenehalo. Imelo je le dva skupna sestanka. Na prvem se je društvo ustanovilo, na drugem in zadnjem se je pa razšlo. Bilo je par let samo na pa-pirju, in ker je vlada tirjala vsako leto podatke, a jih niso mogli dati, ni kazalo dru-zega kakor v miru se raziti. Pri tej priliki se je predsednik predsedniku — samemu sebi — zahvaljeval na požrtvovalnem de-lovanju, velikem trudu in trudljivem na-poru na korist društva in s tem zadnji shod zaključil. Nekaj navzočih se je muzalo govoru in tako s primerno slovesnostjo društvo pokopalo. Dá, ustanoviti kako društvo ni težko, a vzdrževati je in plodonosno delovati, je zopet druga stvar. — Ne-kateri posestniki se pritožujejo, da se jim od mladih ljudi precej škode godi na na-sadih in drevju. Hočejo nabirati podpise za pritožbo, da bi se na pristojnem mestu kaj storilo proti temu. A naši imajo po-misleke. Vse skupaj tako ne bi nič pomagalo. Naši svobodomislecí obeh strank so odstavili Boga in nočejo o njem nič slišati ne v šoli, ne v društvih, ne v medsebojnem življenju. Prostost in svoboda naj vlada povsod, torej tudi pri mladini. Nič čudnega torej, da si vsak po svoje prisvoja pravice delati po svojem okusu, ne glede je li to bližnjemu všeč ali ne, naj mu bo tudi v škodo. Ko so onega odstavili, ki povsod vse vidi in tudi enkrat lahko vse kaznuje, ne bodo zadostovali policaji, katerim se lahko skrijejo ali ga nalažejo, tudi orožniki ne bodo kaj dosegli kljub verižicam, puš-kam in bajonetom. To se kaže tudi drugod, kadar se vzgoja postavlja na brezverski temelj, zmanjka prave podlage. Verstvo uči, da radi Boga moramo ozir jemati tudi na bližnjega, brezverstvo daje na prosto se razvijati rogovilastim mladim močem, in da te ravno blagonosno ne delujejo, so začeli čutiti tudi naši brezverski posest-niki. Treba bode torej iti tja nazaj, kjer smo pravo podlago zavrgli. Ta podlaga uči mladino: Policaja boš lahko nalagal, višjim se lahko skrili, zandarju ušel, le Boga ne boš premotil, ta te bo povsod dosegel. Ta edini pravi temelj zagotavlja človeški družbi red in medsebojne pravice, vse dru-go je le flikarija, ki ne drži.

n **Planina pri Rakeku.** Naš dosedanji učitelj Pavel Podobnikar nas je zapustil. Jokali ne bomo za njim, kajti bil je, kot se je sam izrazil, »narodno-naprednega miš-ljenja«. Pred odhodom se je poslovil učil-

telj pri liberalnem kolovodju Layriču, pri g. predsedniku krajnega šolskega sveta pa seveda ne. Prestavljen je v Rovte. Rovtar-jem pa kličemo: Pazite dobro na liberal-nega petelina!

n **Žiri.** Zadnja ponovna volitev za ped-občino Žirovski vrh je zopet pokazala, da Slovenska Ljudska Stranka v žirovski ob-čini nevzdržno napreduje, liberalizem pa gine. Kandidat S. L. S. je topot zmagal s 65 proti 42 liberalnim glasovom, dočim je imel pri prvi volitvi le 2 glasova večine. Liberalci so upali do zadnjega trenutka, da bodo zasejali razdor med naše vrste, med tem pa bi sami enotno oddali svoje gla-sove za svojega kandidata. A zavedni Ži-rovskarji predobro poznajo svoje liberalne »prijatelje«, ki jim svetujejo vedno to, kar je za Žirovskarje škodljivo. Kot en mož so volili odločnega pristaša S. L. S.; tudi v drugih vaseh te podobčine je S. L. S. na-predovala. Bog vé, če bodo izpoznali libe-ralci iz tega, da jim ginejo tla, ker so ljudje že do grla siti njih besedičenja, opravljanja, pohujševanja vere in pravosti?

Društveni vesnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Iz Žabnice. V nedeljo, dne 10. marca po-poldne ob 3. uri priredi naše Katol. slov. iz-obraževalno društvo predstavo žaloigre »Ve-stalka« v petih dejanjih. Ker je to prva žalo-igra, ki jo društvo vprizori, se je nadejati obilnega obiska, h kateremu prijazno vabi odbor.

Iz št. Vida nad Ljubljano. Naše je pa le naše. Finžgarjeva igra »Naša kri« se bo na našem odru ponavljala v nedeljo, 10. t. m. ob 4. uri popoldne. S tem se bo ustreglo vsem tistim, ki na pustno nedeljo vsled pomanjkanja prostora niso mogli v dvorano gledat te pre-lepe in podučne predstave. Splošna sodba je bila, da Blaž Potočnikova Čitalnica kaj tako lepega še ni predstavljala. Kranjci ljubimo Boga, ljubimo svojo domovino in svojega cesarja. To je jedro cele igre. Zato pa tudi navdušenja pri igri ni bilo z-lepa-konec in to še zlasti, ker je bil pisatelj gosp. župnik Finžgar osebno navzoč. Upamo, da bodo tudi igralci prihodnjo nedeljo prav tako izvrstno rešili svoje vloge, kakor so jih prvič.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Št. Vid nad Ljubljano. Francozi na Kranjskem v času od leta 1800 do 1813. O tem nam je preteklo nedeljo predaval vlč. gosp. kanonik dr. Gruden. Gospod predavatelj je z ozirom na igro »Naša kri« podal zgodovinske slike o francoskem gospodstvu v nekdanji Idriji. Zanimiv in gniljiv je bil popis početka božje poti na Brezjah in pa to, da je bil naš nekdanji župnik Blaž Potočnik učenc tistih francoskih razmer.

Črni vrh nad Idrijo. Naše izobraž. društvo dobro deluje, kakor je pokazal zadnji občni zbor. Ne da bi se bahali, ampak da bi vzbudili zanimanje zanj tudi v onih krogih, ki so doslej stali bolj ob strani, prinašamo danes nekaj številčk. Članov šteje 125, med temi le pet ženskih; ženske, ki rade berete in tudi rade hodite k predavanjem, vpišite se! — Predavanj je bilo v pretečenem poslovnem letu sedem, društvenih prireditev z igrami štiri. Društvo ima telovadni, dramski in socialni odsek

Dober tek! Zdrav želodec imamo in nikakih bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Feller-jeve odvajalne Rhabarbara kroglice z znamko „Elsa-kroglice“. Svetujemo Vam iz lastne izkušnje, poskusite iste, ki pospešuje prebavo in krepe želodec. 6 škatlic franko 4 krone. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa trg 16 (Hrvtsko).

ter moški in ženski tamburaški klub. — Dohodkov je bilo 660 K 5 v., stroškov 600 K 48 v., torej denarnega prometa 1260 K 53 vin. Za nameravani društveni dom je nabranega 382 K 89 vin. — Kaj, ko bi še kdo posnemal vrla Franceta in Jožeta Gostiša iz Trebč, ki sta v ta namen darovala lepe kronice? Dolga imamo 60 K. — Knjig se je lani kupilo 55, tako da šteje knjižnica sedaj 1318 knjig. Prebralo pa se je lani samo 548 knjig, kar je odločno premalo. Društvo je bilo naročeno na sedem »Slovenec«, pet »Domoljubov« ter 16 drugih naših listov. »Slovenec« kroži po vseh vaseh razven po Predgrizah. Zato pa je tam doli tako . . . ! Naj bi zanimanje za naše izobraževalno delo rastle, se razširjalo!

Kdor želi zaletiti 400.000 frankov ta naj čita današnji inserat »Srečke v korist »Slovenske Starže«.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 5. marca 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Živalna, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	22	60	živa vaga:		
Rž	19	40	Goveda pitana	92	—
Ajda	22	50	Teleta težka	110	—
ječmen	49	50	Teleta mala	103	—
Oves	20	70	Prasiči	129	—
Proso belo	24	80	Koštruni	103	—
Proso rumeno	18	—			
Koruzna stara	22	30	Kuretina in drugo:		
Koruzna nova	21	60	Maslo kuhano od		
Leča	26	60	K 200— do	290	—
Grah	28	30	Maslo surovo od		
Laneno seme	45	—	K 280— do	320	—
Grašica	24	20	Slanina sveža (špeh)	154	—
Domača detelja	174	—	Slanina prekajena	164	—
Gorenjska repa	113	—	Mast svinjska	105	—
Fizol Ribnični	42	—	Loj	92	—
Fizol Prepeljar	40	—	Jajca 100 komadov	8	—
Fizol Mandeljar	37	—	Pišanci	1	60
Cebula	22	50	Golubi	80	—
Krompir	9	20	Raca	3	—
Zelje sveže	—	—	Gos	6	—
Zelje kisla brez					
soda	10	—	Kolonijalno hlago		
Repa sveža	—	—	na določo:		
Repa kisla brez			Riz Rangon od		
soda	11	—	K 27— do	38	50
Brijne	28	80	Kava Santos od		
Kumna	74	—	K 286— do	298	—
Oreh	53	—	Sladkor	101	50
Gobe suhe	—	—	Petrolej	41	—
Ježice	—	—			
Želod	—	—			
Smrekovi storži	—	—			
Seno	4	60			
Slama	3	40			
Strelja	3	—			

Današnji številki je priložena priloga — naročilnica — splošno znane slovenske tvrdke M. Tomec v Humpolcu. Zaželjene vzorce Vam pošlje tvrdka zastoj. Kdor kupi pri njej, kupi ceno.

Tvrdka H. Suttner pošlje na željo vsakomur obširen cenik o urah, zlatimi in srebrnimi. Pri tej tvrdki bo vsakdo najbolje postrežen, ker se dobi solidno blago po nizkih cenah.

Preklic.

641

Midva Anton in Frančiška Kočevar od Sv. Ane prekličeva žaljivke, s katerimi sva žalila gospoda Janeza Leva gostilničarja pri Sv. Ani. Priznava, da je Janez Leva poštenjak, da sva mu delala krivico in sva mu hvaležna, da je odstopil od tožbe.

Anton in Frančiška Kočevar.

JOSIP JANKO

urar v Kamniku

priloga veliko zalogo žepnih in stenskih ur, budilnic, verižic, prstanih, nihanov, brožev, kakor tudi vsakovrstnih očaj po zelo nizki ceni. Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta. Ceniki na razpolago.

200.000 zelo močnih, lepih lepotilnih in drevorednih dreves

zlasti lepih divjih kostanjev, kroglastih akacij in jesenov, Kristovega trnja, javorjev, josenov, hrastov itd., kakor tudi različna krasna falobna drevesa, kos od 60 v naprej. Milijon sadnih dreves vseh različnih in le najbolj preizkušanih vrst. 100 visokodebelih jablan 25 K. Zbirka 100 kosov lepotilnih in drevorednih dreves in 100 lepotilnih grmov, 10—15 vrst za ceno K 70 —; iste obstoječe od vsake samo po 50 kosov K 40 —. Najboljša živa ograja je eno-, dve- in triletne akacije in gledičje 1600 kosov K 12 — do K 70 —. Perutnina za plemo in njih jajca, tazani in njih jajca za valenje. Ilustrov. glavni katalog zastoj

Grofa Žige Batthyanyja
graščinska uprava
Csendlak pri Radgoni.

500 kron

in več na mesec si morete zaslužiti brez motenja v svojem poklicu in brez stroškov, če prevzamete zastopstvo slovitoga

klajnega apna, „Dickus“

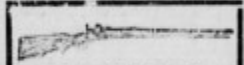
Dobrodošč predmet. Stotine priznanic. — Razpošilja podružna tovarna v Avstriji. — Pojasnila dajejo Vereingigte Kraftfabrikerwerke u. Chem. Fabrikon, Böhlitz-Ehrenberg-Leipzig.

Leposlovni mesecnik
„Dom in Svet“
stane za celo leto
K 10 — Naroča se v
Ljubljani.

Milijon sadnih dreves.

Jablane, 100 kosov od K 25 naprej, bruske, oreh, breskve, domači kostanj, češnje, češnje, marelice itd., komad od K 1 — naprej, 200.000 komadov lepotilnih in drevorednih dreves, komad od 60 vin. naprej, 2 milijona različnih lepotilnih grmov, 100 komadov K 15 —, 30 milijonov akacij in gledič, za 1000 komadov od K 12 — 70. — 15 milijonov gozdnih sredi; smrek, borovcov, hrastov itd., 1000 kom. od K 3 — 20. Pašmena perutnina in nje jajca, tazani in njih jajca za valjenje. Na zahtevo ilustrovani cenovnik zastoj.

Grofa Žige Batthyanyja
graščinska uprava
Csendlak pri Radgoni.

Friderik Ogris,
tovarna pušk
Sv. Marijeta v Rožni dolini
Koroško

se pripravljamo za dobavo Werndt-infanterijskih pušk model 67/77, prenamerjenih za Lancaester-strof-patrone, knjib. 28, 1 komad z zavojem samo K 14 —; Ako se vzame 10 komadov, dobi se 1 zastoj. Prazne patrone se vsaki puški doda zastoj. Zanimčeno izoboren strel. Ne zamudite tekoj naročiti. — Gospo! Friderik Ogris v Rožni dolini, zadnjič sem prejel od Vas dve Werndt puški in 40 nabasanih patron in sem bil dokaj zadovoljen. Danes naročim deset Werndt pušk in tudi 100 nabasanih patron in 100 praznih s kapsljem. Prosim pošljite mi le same dobre puške. Iid. Spoštovanjem Mihael Peško, Brezno, Stojar. — Veleč. gosp. Zahvaljujem se Vam za Vaše puške, ki ste mi jih poslali 3 komade model 67/77 in odgovorjam, da streljajo prav dobro. — Sledi dolnja naročba. Ivan Serbedija, Seavete, Hrvatsko. 608

Kašelj **naduho**
pljučne katare, posledice
influenca, oslovskega
kašlja se odstrani uspešno s
Sirolin „Roche“
ki uzbuja tek in prijetno diši
V lekarnah naj se zahteva
izrecno **Sirolin**
„Roche“.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, 23. febr.: 28, 22, 77, 69, 78.
Gradec, 2. marca: 87, 75, 57, 23, 40.
Dunaj, 2. marca: 32, 59, 11, 30, 70.

Volнено

za ženske in sukno za moške
obleke zadnje mode razpošilja
najceneje Jugoslov. razpošiljalna
R. STERMECKI v Celju št. 305.
Vzorci na zahtevo pošt. prosto.

Razširjajte Domoljuba.

Velikanski šopek iz 1000 raznih cvetic.

Za napravu tega čudolnega vrtnega okraska dobavljamo semena 1000 raznih krasnih letnih cvetic, ki se po priloženem navodilu razdelijo na okrogel del cvetličnjaka. Če malo tednov po stivi se prikaže iz gredke kot krasna cvetlična preproga, polno cvetic, ki rastejo proti sredi vedno višje do visokosti moža in ki cvetijo v tako različnih barvah, da i naša domovlja ne more lepšega naslikati. Kot velikanska piramida se poljaie greda polna cvetic, ki razširjajo po vsej okolici prijetne vonjave, pravi »Odeur de mille fleurs«. Do porne jeresni traja cvetje, od majj do oktobra vidimo popke in cvete, dokler neraz se uniči; zadolgi cvetja. Cena te semenske kolekcije z navodilom K 4 —.

Kalifornska solinčna jagoda, čudezna jagoda Burbanks razvija že 8 mesece po setvi cvetje in rodi do 10.000 sladkih, dobro ditechih jagod, ki se surove jedo ali pa tudi služijo za vkuhanje kompota itd. Uspeva na vsakem vrstu ter se lahko vsadi v lonec. 1 porcija semen z navodilom K 150, 5 porcij K 5 —. 30 zavojev semen za vrtno zelenjavo, ki zelo dobro rodi, s sliko na vsakem zavoju, skupaj K 4 —, 12 izbranih velikanskih zelenjav, ki rode ogromno-velike sadove K 50. Travnja semenja za trate, 1 zavoj za 20 m² prostora 80 h japonske cvetlične trate zavoj K 150. Semena za okrašenje balkonov zavoj 70 h. Ilustrovni cenik zastoj. Veliko priznanih pisem.

Woellert & Co., Saatgut-Export
Erfurt 5 (Nemčija).

MOJA STARA

izkušnja me uči, da moram za nego kože rabiti le Steckerperld Blijes miedlo mila Bergmanns & Co., Tošin ob Labi. Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 442/II/12

Lepa prilika.

V lepem kraju na Gorenjskem je na prodaj **majhno posestvo** in sicer nova zidana, z opeko krita, 12 let davka prosta hiša, hlev za 3 govedi in vsa ostala gospodarska poslopja v dobrem stanu. Pri hiši je vodnjak. Polje, košnja in pašnik v lepi solnični legi blizu hiše. Velik sadni vrt, lep gozd. Hiša je od cerkve in sole oddaljena 4 minute, od postaje Otoče 20 minut. Do ceste je 8 metrov. Pripravno je tudi za vsako obrt. Po želji kupca se proda tudi s premininami. Cena in drugo po dogovoru z lastnikom **J. Rakovec, Zg. Dobrava, p. Podnat, Gorenjsko.**

Želodčne bolezni se razvijejo v zelo nevarne, posebno če se pri malih težavah v želodcu ničesar ne stori za zboljšanje. Proti takim naj bi vsak imel domače zdravilo. Izvrstno pomaga dr. Rosa balzam iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvor. dobavitelja v Pragi, 203-III. Dobi se v vseh lekarnah. — Glej oglas!

Nova hiša in poldrug oral zemlje pri Ljubljani na Illovcu
se proda. Ponudbe sprejema upravništvo „Domoljuba“.
683

Proda se hiša

iz proste roke v zelo prijetnem trgu, popolnoma nova, najmodernejše sezidana, enonadstropna z lepim vrtom, pripravna za vsako obrt ali vpokojenca. Naslov pove upravništvo „Domoljuba“ pod številko 692.

Belgijski kunci!

Proda jih Alojzij Dolinar, Rozsahegy-Fonygyur No. 286. Zgor. Ogrsko. Mladi, 2 mesca stari po 8 K, par od starih ki imajo težo 16 kg. Na vprašanje odgovorjam, če se priloži znamka!

Priložnostni nakup!

Za vsako gospodinjstvo in za vsako perilo izborno porabna:

1 kos 23 m **Wernerjevega** platna, zelo fina kakovost, 3 kosi rjuh prva kakovost, velikost 140x200 cm, vse skupaj le za 25 K. — Franko po povzetju na vsako postajo.

Jan Werner, Dobruška 520, tkalnica za platno in bombaževino.

Nova pomladna in poletna zbirka vzorcev zastoj in franko. 678

V Ameriko in Kanado

siolna, cena in varna

Cunard Line

Bliznji odhod iz domače inke

Trsta: Saxonia 17./3. 1912.

Beke: Pannonia 6./4., Ultonia 13./4. 1912.

iz Liverpoola: Lusitania (najhitrejši največji in najlepši parnik sveta), 9./3., 30./3., 27./4., 18./5. 1912, Mauretania 23./3. 13./4. 11./5. 1./6. 1912.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljubljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov. Cena vožnji Trst-New-York III. razred K 220.— za odraslo osebo vstevši davek in K 120.— za otroka pod deset let vstevši davek.

Tovarniška posest

ob progi državne železnice Celje-Velenje, v Polzeli, s zazidanim površjem 3070 m² s pripadajočim zemljiščem 31.000 m², ob stalni vodni moči 40HP, tovarniško poslopje z ravnateljstvom stanovanjem, dobro ohranjeno, primerne nizke plače; dnevna za deklice 13 vinarjev na uro, zelo primerno za vsako tovarniško podjetje, se ceno proda. — Pojasnila daje tvrdka **WILLIAM PRYM**, Dunaj L, Stoss im Himmel 1.

Učenec

13—14 let star, lepega vedenja in poštenih starišev, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom. Pogoji po dogovoru. **Marija Okorn**, p. Tržišče, pri Mokronogu, Kranjsko. 634

I. nadstropje

se mora izprazniti radi prezidave do 30. aprila. Podpisana tvrdka se je odločila, da izprazni velikansko ondi se nahajajočo zalogo, oddajati blago po naslednjih cenah:

600 kosov vojaškega platna prej 65 sedaj 45 v meter, 540 kosov močnega oksford prej 90 sedaj 58 v, 960 kosov krasne, le izbrane tiskane tkanine prej 95 sedaj 55 v, 325 kosov 1/2 dvojno tisk. tkanine prej K 1.— sedaj 68 v; 450 kosov svilenih robcev prej K 6-50 sedaj K 3-95, 980 kom. svilenih pokrivalk, prej K 4-50, sedaj K 2-30, 985 kom. spod. hlače iz gradla prej K 2-20 sedaj K 1-35, 961 kosov turist. srajc za gospode prej K 4-90 sedaj K 2-50, 1000 kom. dvoj. tisk. predpasnikov, širokih, prej K 1-70 sedaj K 1.—: 420 kosov krasnih pepita volnena blaga 120 cm šir. prej K 1-98 sedaj K 1-20 za meter; 430 kosov perilnega voile blaga prej 85 v, sedaj 50 v meter; 960 kosov izgot. brisač prej K 3-30 sedaj K 2-20; 480 kosov gorskega sukna, 150 cm šir., prej K 1-90, sedaj K 1-30 meter; 67 kosov preprog 95 cm širokih Manila, svitlo rujavih in rudečih, prej K 3-20, sedaj K 1-90; 480 kosov buret-oprem (2 posteljni in ena namizna preproga, bordo ali olivne barve, prej K 14-50, sedaj K 9-80; 950 kosov čipkastih zastorov, 100 cm šir., prej K 1-60, sedaj 85 v meter. Močno blago za hlače (črno, sivo ali rujavo) prej K 5-60, sedaj K 3-90.

„Kaufhaus zur Südbahn“ GRADEC, ANZENSTRASSE 68.

Naročila nad K 20.— franko v hišo. Neprimerno se vzame nazaj. 664

Adolf Hauptmann-a nasled.

A. ZANKL SINOVI

tvornica barv, lakov in firnežev

priporočila: 214

oljnate, suhe, emajlne in fasadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps) olje za pode in stroje, karbolinaj, čopiči itd.

Naslov zadostuje: **A. Zankl sinovi**, Ljubljana. Cenik zastoj.

Na prodaj je posestvo

na lepem kraju v Hotiču zraven farne cerkve. Lepa njiva, zaraščen gozd. — Več se pove pri lastniku **Francu Juvan, Hortč**, p. Litija. 518 (3)

Na male težkoče v želodcu

moramo paziti, če se hočemo ogniti nevarnih bolezni. 11

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujalo in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo ki ublaži in odstrani znane posledice nezdravosti, slabe diete, prehlajenja in zoprneja zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvorbe kislina ter krče je dr. **Rose balz** m za želodca iz lekarn **B. Fragnerja** v Prazi.

SVARILO! Vsi delci embalaže imajo postavno deponovano varst. znamko

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, c. le kr. dvor. dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAHA, Mala strana 203,

— Po pošti se razpošlje vsak dan. —

vogal Nerudove ulice.

5119

Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K. Prot. naprej vpošilj. K 1-50 se pošlje mala steklenica, za K 2-80 velika steklenica, za K 4-70 2 veliki steklenici za K 8.— 4 veliki steklenice za K 22.— 14 vel. steklenic poštino pristo na vse postaje avstr.-ogr. monarhije.

Zaloga v lekarnah avstr.-ogr. V Ljubljani: Rih-Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Čizmar.

Priporočilo.

Blago za moške in ženske, pomladanske in letenske obleke

prav lepo in trpežno, v najnovejših vzorcih, nadalje

narejene otročje obleke in obleke za odrasle

prodaja v veliki izbi, po prav nizkih cenah

J. PFEIFER,

trgovina blaga za obleke in narejenih oblačil

„pri Fajfarju“ v Kranju. 680

H. SUTTNER, Ljubljana 1, Mestni trg štey. 25

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka

'IKO'

Vsak čitatelj tega časopisa dobi zastonj in poštne prosto moj bogati cenik od ur, zlatnine in srebrnine. - Pišite še danes eno dopisnico za 5 vinarjev na tvrčko

H. SUTTNER, Ljubljana 1.

Pozor!

Moja

št. 410 **nikel Roskopf**
jako dobro idoča, samo K 4 10,
št. 500 z sekund. kazalcem K 5 50
Dve leti garancije.

AGENTI

na vseh krajih monarhije dobe visok zaslužek s prodajo izdelkov **brav. iz lovalnice lesenih zastiral in zatvornic**
Hollmann & Merkel
Brunov 52, Češko.
Krasne novosti vezanih in tkanih zastiral. 598

Zastopniki in potovalci!

za obiske z sebnih prodalcev s suknemim blagom za gospode in dame se sprejmo proti visoki proviziji event. pozneje stalno pri prvi razpol. blaga. Ponedelje pod: „Weltfirma 9 6“ na anononno pisarno M. Dukas Nachf. Dunaj 1/1. 3381.
Narav. nakup. Ustanovlj. 1870.

60 stofov lepega sena

imam na prodaj. Kdor bi ga potreboval naj se oglasi v **mlinu, Škofjaloka št. 13.** 620

Posestvo

pri sv. Mihaelu. Hiša zidana v dobrem stanu z gospodarskim poslopjem. Zraven spada 7 oralov dobre zemlje, vinograd, 4 njive, travnik s sadnim drevjem nasajen, lep gozd. Cena samo 5400 K. Kupci naj se oglašijo pismeno ali osebno pri posestniku mladenci, **Martinu Sternadu, pri sv. Mihaelu-Sladkagora, p. Šmarje pri Jelšah, Štajersko.** 676

Ni težko

odstraniti revmatskih, protinskih boleznih in nevralgije, kajti preizkušeni zdravniško priporočeni 2

CONTRHEUMAN

bosodni znak za (mentolov saliciliran kostan'ev izvleček) za hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev pregibnosti členkov in odstranitev utripanja učinkuje presenetljivo, zanesljivo za vribavanje, masažo ali obkladke.
1 pušica 1 krono.

Izdelovalnica in glavna zaloga v **lekarni B. FRAGNER-ja,** c. kr. dvornega dobavitelja, **PRAGA III., št. 203.**
Pri naprej plačilu K 1 50 se pošlje 1 pušica franco
" " " " 5 " " " 10 " "
" " " " 9 " " " 10 " "
Pozor na ime izdelka in izdelovaltelja!
ZALOGA V LEKARNAH
V Ljubljani: Rih. Sušnik, Jos. Čizmar, dr. G. Piccoli. 3117

Za pet let se da v najem lepo posestvo

na katerem se redi 4 živine, in 6 prešičev. Leži vse ob državni cesti v **Sp. Ofoku.** Več pri **Franc Zalogar,** organist v Mošnjah, pošta Radovljica.

Pod zelo ugodnimi pogoji se prodaja iz proste roke

enonadstropna hiša

z vsemi gospodarskimi poslopji in nekaj zemljišča, oddaljeno 5 minut od kolodvera Domžale. V hiši je sedaj tovarna slavnikov in je pripravna za vsako obrt ali trgovino. Več pove lastnik **Domžale št. 8.** 507

Hiša

z vodovodom, gostilno, blizu cementnega loma in premogokopa se **ceno prodaja.** Več pove lastnik **Mihael**

Cestnik, Loke 29. pošta Trbovlje. 684

Odda se v najem **lovačija** s stanovanjem, zaradi smrti

glasu blizu farne cerkve. Nastop takoj. Prilika ugodna. — Izve se pri lastnici **Neži Zakrajšek, Preserje pri Ljubljani.** 685

Na prodaj imam tri kočije

napol pokrite. Cena jako nizka. Več pove **Jakob Trobec, Kozarje 6. pošta Dobrova pri Ljubljani.** 694

Na jako lepem kraju se prodaja iz proste roke pripravna za vsako obrt. Na željo se dobi tudi gozd in nekaj njiv.

Več pove **Anton Kokalj, Pungart št. 1, pošta Škofjaloka.** 700

603

popolne obleke

vsebujejo moji 40 metrov dgi ostanki za 20 K. in sicer: 1 moderna obleka iz raševine ali lista, 1 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna pojezna obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za predpasnike, bluze itd.

12 popolnih sraje

vsebujejo moji 40 metrov dolgi rumbarški ostanki tkanine lepo, dobro blago za 22 K. Ostali ostanki so pripravni za najboljše opreme.

Razpošilja se po povzetju.

Prvovrstna tovarniška razpošiljalnica

Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.

Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.
Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franco.
Vzorci se morajo vrniti.

Tovarna štedilnikov H. Koloseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emajlirani, porcelanasti štedilniki kakor tudi iz majolike za gospodinjstvo, hotele, restavracije i d. Načrti za kuhinje na paro, plinove štedilnike, irske peči za trajno kurjavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost.

Zahtevajte „Izvirne Koloseus - štedilnike“ in zvrnite slabeje izdelke. 3973
Ceniki zastonj.

